

naša luč

1986

3

slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja

ivan cankar

VRSTE PRISLOVOV

(nadaljevanje)

Miselni

Miselni prislovi izražajo *miselno razmerje* do celotnega stavka. Takšni so: da, ne, seveda, nikakor, pač, nikoli, kajne, ali, ná.

VAJA: *Popravi napake v naslednjih stavkih:* V večih primerih so ugotovili napake. Govoril je z dostimi ljudmi. Pri toliških delavcih gre delo hitro od rok. Peter se je slabo učil, za to so ga starši vzeli iz šole. Ne bom se potegoval zato, da bi mi povrnili škodo. Skoči no gori in mi prinesi aktovko! Gor je že sonce. Pokliči ga doli! Enkrat je živel neki kralj.

PREDLOG

S predlogi izražamo *razmerje* v stavku. (Primeri: Tkavka je pogledala za stave. Stal je pod drevesom. Pot iz gozda je blatna.)

Nekaj *predlogov*: brez, k, po, o, s, z, na, pod, za, blizu, okoli, čez, iz, od, ob.

Predlog *do* pomeni tudi *razmerje* do nekoga ali nečesa. (Prav: Veliko mi je do tega. Trd do podrejenih. — *Nápak*: Na tem mi je veliko ležeče. Trd napram podrejenim.)

Predlog *iz* rabimo, kadar je kaj v nečem, pa iz tistega prihaja, predlog *s* ali *z* pa, kadar je

kaj *na* nečem, pa s tistega prihaja. (Primeri: Golob je čepel v golobjaku. Potem je prišel iz njega. Sraka sedi *na* smreki. Potem zleti *z* nje.)

Predlog *od* lahko rabimo med drugim tudi, če pomeni izvor (Primeri: Ključ od omarice. To je moje pismo od strica.), ne pa, če pomeni lastnino (*Nápak*: Deseti brat od Jurčiča. Klobuk od očeta. Prav: Jurčičev Deseti brat, Očetov klobuk.)

Za izražanje sredstva ne rabimo *od*, ampak *s*, *z*. (*Nápak*: Vas je obdana od gričev. Grob je zasut od cvetja. Prav: Vas je obdana *z* griči. Grob je zasut *s* cvetjem.)

Predlog *ob* rabimo tudi v časovnem pomenu. (*Nápak*: V služaju slabega vremena. Pod takimi okoliščinami. Prav: Ob slabem vremenu, v primeru dežja. Ob takih okoliščinah.)

Predlog *s*, *z* rabimo tudi v zvezi z besedo bogat. (*Nápak*: Bogat na lesu, rudah. Prav: Bogat *s* lesom, rudami, bogat *lesa*, *rud*.)

Predlog *za* ima tudi vzročni pomen. (*Nápak*: Umreti na jetiki, na pljučnici. Prav: Umreti *za* lakoto, *za* pljučnico.)

Predloga *za* ne smemo uporabljati v zvezi z nedoločnikom (*Nápak*: Ali imaš kaj za povedati, za učiti, za prodati? Prav:

Ali imaš kaj povedati, kaj učiti, kaj naprodaj?)

Predlogi morajo stati *ob besedi*, h kateri sodijo. (*Nápak*: Otroci so letali po in okoli hiše. Primerjali so slike pred, med in po zdravljenju. Prav: Otroci so letali po hiši in okoli nje. Primerjali so slike pred zdravljenjem, med njim in po njem.) So pa izjeme, ko stojita dva predloga skupaj. (Primeri: Obleka *za* k delu. Ruta *za* na glavo. Do pred dvema dneva je deževalo. Pred na stežaj odprtimi vrati ...)

Če imata *prislov in predlog* isti pomen, je prislov odveč. (Primeri: Ne hodi gologlav [ven] iz gorke sobe! Pogledal je [gor] na strop.)

Izogibati se je treba *neslovenskih* predlogov. (*Nápak*: Glasom uredbe ... Potom analize sem dognal ... svrha tega bomo kupili ... Prav: Po uredbi ... Z analizo sem dognal ... V ta namen bomo kupili ...)

VAJA — *Popravi napake v rabi predlogov*: Stal je izza mene. Napram prijateljem je rad surov. Zgubil sem ključ od hišnih vrat, bil je od sestre. Ko smo se vrnili iz počitnic, je deževalo. Pred in po operaciji je bil slab. V slučaju dežja ne bo igre. Kozarec mu je padel iz mize. Ni za povedati, kako smo se smejali. Ali imaš kaj za brati? Največ jih umre na raku. Službo sem dobil potom strica.

VEZNIK

Vezniki *vežejo* besede in stavke.

Poglavitni *besedni* vezniki so: in, pa, ali, ne — ne, niti — niti, kakor, kot. Vsi drugi so *stavčni*.

Kadar vezniki *in*, *pa*, *ter*, *ali*, *kakor*, *kot* vežejo člene istega stavka, pred njimi ni vejice. (Primeri: Jošt, Rok in Jan pijejo. Pridem danes ali jutri. Neumen je kot gos.)

Če veznikoma *kot*, *kakor* sledi stavek, stoji pred njima vejica. (Primer: Govoril je, kot bi rožice sadil.)

Naslovna fotografija:
SLOVENSKA NARODNA NOŠA

REŠITEV VAJ iz prejšnje številke:

1. Zasledovanje, vpitje, sekanje, žvrgolenje, brušenje, mišljenje, krčenje, taborjenje, brnenje, dovoljenje, poželenje, trenje, polnjenje, pesnjenje, glajenje, govorjenje.

2. Hudo, pasje, močno, večje, nizko, babje, ješče, koprneče, rdeče, otročje, tenko, goreče, mrtvo, petkrat, trikrat, dvajsetič.

kje je izhod iz krize?

Vedno več gospodarstvenikov v Jugoslaviji je prepričanih, da je sedanje tamkajšnje gospodarske krize kriv predvsem sistem. S tem samó potrjujejo uvid mednarodnih strokovnjakov za marksizem, da ta ni sposoben rešiti gospodarsko vprašanje.

Današnje družbeno ureditev v Jugoslaviji imenujejo tamkajšnji nosilci oblasti „socialistično demokracijo“ ali „ljudsko demokracijo“. Kaj izraza pomenita?

- Socialistična demokracija „temelji na družbeni lastnini proizvodnih sredstev in samoupravljanju občanov“ (Slovar slovenskega knjižnega jezika). Oba ta temelja sta kaj vprašljiva. Če so lastniki tovarn in strojev vsi občani, potem ni dejansko lastnik nihče in za gospodarske katastrofe tudi nihče odgovoren. Samoupravljanje bi bilo lahko dobra stvar, ko bi imeli v vseh važnejših družbenih vprašanjih občani res kakšno besedo; v resnici nimajo nobene — namesto njih odloča partija.

- Ljudska demokracija je tista, ki ima v njej „oblast delavski razred in druge napredne sile“ (Pravopis slovenskega knjižnega jezika). Torej so od izvrševanja oblasti vse druge skupine občanov izključene. V imenu česa in s kakšno pravico? In kdo sploh odloča o tem, kdo je napreden in kdo ne?

- Resnična demokracija daje vsem občanom enake možnosti, da odločajo o družbeni ureditvi sami in določajo svoje zastopnike na vseh stopnjah oblasti. Samo takšno ravnanje je pravično do članov družbe. To pojmovanje sloni na spoznanju, da smo vsi ljudje v bistvu enaki, to je, da imamo vsi enake pravice in enake dolžnosti.

Vsi občani morajo torej imeti enake možnosti, da volijo in da so voljeni. Nihče ne sme biti že vnaprej od kakšnega mesta v družbi izključen. Vsakdo mora imeti ob enakih pogojih pravico, da postane direktor podjetja, vseučiliški profesor, poslanec, minister, ministrski predsednik. Pogoj za to ne sme biti, da je član partije, kot tudi ne sme biti ovira za to to, da je veren.

Resnična demokracija se takó pokaže za najnaprednejšo obliko družbene ureditve in za edino, vredno človeka 20. stoletja. Izkaže se pa tudi za edino, ki je zmožna uspešno reševati gospodarsko vprašanje. Če primerjamo samó stopnjo inflacije v neki državi z enopartijsko družbeno ureditvijo in v drugi z zahodno demokracijo, se nam to razkrije. (V Zahodni Nemčiji znaša n. pr. inflacija trenutno manj kot 2%, v Jugoslaviji pa več kot 80%).

Rešitev jugoslovanskega gospodarstva bi bila potemtakem v zamenjavi sistema. Vse drugo se zdi le krpanje nezakrpljivega. A spremembe morajo priti od znotraj, od občanov. In predvsem od oblastnikov.

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev-
ne dežele):

Anglija 5 fun.
Avstrija 130 šil.

Belgija	400 fran.
Francija	60 fran.
Italija	12.000 lir
Nemčija	20 mark
Nizozemska	20 gld.
Švedska	60 kron
Švica	19 fran.
Avstralija	9 dol.
Kanada	12 dol.
ZDA	10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštne in v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

Hvala ti, Gospod!

Ko gremo skozi post v veliko noč, je prav, Gospod, da pogledamo v življenje okrog sebe in se Ti iskreno zahvalimo za premnogo lepega in dobrega med nami.

- Hvala Ti za vse ljudi, ki niso brezbrizni ali duhovno otopeni, ampak živijo navdušeno sredi našega sveta in njegovih problemov.

- Hvala Ti za vse, ki so goreči za dobro stvar, in za tiste, ki se ne sramujejo odkrito govoriti o Tebi.

- Hvala Ti za vse, ki si želijo več kot le sivo površnost razkošja in udobja; za vse, ki cenijo evangeljske vrednote, kot: veselje, prijateljstvo, zvestobo, solidarnost, sodelovanje, dobroto, mir.

- Hvala Ti za vse, ki se trudijo za resnico in pravico. Kaj bi mi brez njih?!

- Hvala Ti za ljudi, ki so odprtega srca in odprtih rok. Ti so sonce našega življenja.

- Hvala Ti za vse, ki jih je pritegnilo Jezusovo veselo oznanilo, da so se osvobodili zaverovanosti vase in želijo nekaj svojih moči posvetiti našim skupnim idealom.

To so garači v naših skupnostih, pionirji in dobrotniki našega tiska, širitelji naše razgledanosti, naši buditelji, gojitelji naše pesmi, oblikovalci naše omike, glasniki naše politične zrelosti.

To niso „koristni bedaki“, ki ne razumejo ali nočejo razumeti, za kaj gre v naši družbi, temveč jasnovidci, ki hočejo vedno in povsod veljavno izpolnjevati svoje poslanstvo kot ljudje, kot kristjani in kot Slovenci.

- Hvala Ti za ljudi, ki niso jetniki preteklosti, ampak se odpirajo prihodnosti, ki jo kot močne, plemenite in bistre osebnosti gradijo skupaj z vsemi ljudmi dobre volje.

Skozi Kalvarijo velikega petka se počasi in mukoma pomikajo v zmagoslavje velikonočnega jutra.

Hvala Ti, Gospod, iskrena hvala zanje!
Zaupno Te prosimo:

POMNOŽI NJIHOVO ŠTEVILO!

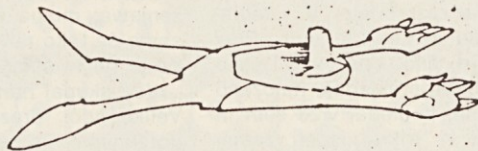
Nezgod

„Odpadnik“

Gospod Neroda ni bil do žensk nikoli kaj prida zaupljiv, še zlasti pa ne do njihovega dela, in se je vedno spraševal, zakaj neki je Bog ustvaril ženske, ko pa so vendar moški skoraj v vseh rečeh veliko boljši in bolj sposobni od njih. Tudi njihov očka se je strinjal z njim in jim ni čisto nič zaupal, prav nobeni, še celo svoji lastni ženi, materi gospoda Nerode, ne. Gospod Neroda je skoraj vsa gospodinjska dela opravljal sam, nekoč pa — bilo je to ravno na veliki četrtek — se je odločil, da se bo lotil naslednjega dne dela, ki ga ni bil sam še nikoli naredil, ampak ga je bil še vselej dotlej prepustil pridni, že od svojega stanovskega predhodnika najeti gospe snažilki, ki pa ga je opravila — po mnenju strogega gospoda Nerode — vedno slabo, saj je bila pač samo ženska. Sklenil je, da bo na veliki petek pred veliko nočjo prvič sam, lastnoročno pomil okna v svojem stanovanju, tako da se bodo za veliko noč lepo svetila.

gospoda Nerode

Ko se je naslednjega jutra zbudil, je, ker je tako delala pred njim gospa snažilka, tudi sam vzel v roko nekaj cunj, se odpravil proti velikim oknom na hodniku in začel z delom. Pri vsem skupaj pa se ni zavedal, da ga je z okna sosednje hiše, ki je stala onkraj ceste, opazoval evangeliški duhovnik, ki je, kakor se mu je videlo na obrazu, ravnokar z grozo opazil, kako je gospod Neroda zlezel na drugi stol, ki ga je bil postavil na prvega, in začel s cunjno brisati šipe. „Kako naj se gremo ekumenizem s katoliško Cerkvijo, če pa v njej obstajajo takile odpadniki, ki so povrh vsega še duhovniki, pa opravljajo suženjska dela celo na sam veliki petek!“ si je rekel.

Gospod Neroda je imel v svoji hiši še enega sosedo, tako rekoč poseda, kajti stanoval je pod njim, bil pa je prav tako katoliški duhovnik kot gospod Neroda. Živel je s svojo petindevetdesetletno mamo, ki je bila v času dogodka morda še kako desetletje starejša in zaradi svoje visoke starosti ni več vedela, ali še pomni Napoleona ali ne. Prav to častljivo gospo pa so pri prejšnjem dan, se pravi na veliki četrtek, obiskali na domu pripadniki jehovske vere in se z njo zapletli v zanimiv pogovor, pri čemer so jo seveda silili, naj pristopi k njihovi veri in prepriča še svojega sina, češ da se bosta le tako lahko rešila, saj konec sveta po njihovem mnenju ni več daleč. Čeprav je bila stara gospa trdna katoličanka, si je njihove besede o koncu sveta vendarle vzela k srcu. Še naslednji dan ob dvanajstih popoldne so jo mučile te skrbi, prav takrat pa je gospod Neroda z vso močjo in vnemo pomival šipe, pri čemer je s krepkimi in neenakomernimi zamahljaji s cunjno drgnil po njih ter se stegoval v višino tako sunkovito, da sta se stola pod njim kar šibila in ni bilo čudno, da se je spodnji, ki je trpel večjo težo, ob nekem sunku nenadoma spodmaknil in je gospod Neroda zakrilil z rokami, kot da misli

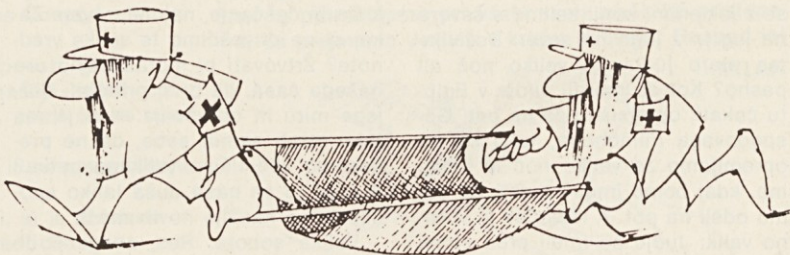
poleteti kakor Ikarus, ter se je precej nato zakotalil po stopnišču proti spodnjemu nadstropju s takim ropotom, kakor da bi se podirala skladovnica drv. Ko se je v spodnjem stanovanju nenadoma silovito streslo in je

zagrmelo ter so zažvenketali vsi kozarci na kredenci, je stara gospa — še vsa pod vtisom jehovske napovedi o bližnjem koncu sveta — v strahu kričala, zavrtela z očmi in pogledala s „ta

belim“. Njen sin, kolega gospoda Nerode, ki je bil v svoji sobi ravnokar opravil brevir in se je že pripravljaj na velikonočno pridigo, se je odzval nepričakovanemu hrupu podiranj drva na stopnišču in hkratnemu silovitemu kriku svoje uboge matere ter planil v sobo in začel reševati mater, ki takrat ni gledala več niti s „ta belim“, ampak sploh ni več gledala, saj je v strahu pred koncem sveta zamižala in se zgrudila na tla, češ kar bo, pa bo. Nekoliko pozneje ali — če hočemo povedati bolj po pravici — dosti pozneje se je nesrečni sin stare gospe in kolega gospoda Nerode odpravil proti vhodnim vratom svojega stanovanja, od koder so prihajali zategli vzdihljaji in klici — v strahu in zli slutnji, da ne bi kdo letam počenjal kakršnekoli potrebe, in se z grozo začudil, ko je zagledal pred vrati svojega kolega gospoda Neroda, ki se je, leže v mukah, stegoval, da bi pobral svoje najbližje kosti, kajti, kajnedaj, pri padcu so se mu bile raztresle.

Kmalu potem se je zaslislalo trobljenje rešilca in nedolgo nato so reševalci na nosilih odnesli gospoda Neroda in duhovnikovo petindevetdesetletno mater, ki je imela v času dogodka morda še kako desetletje več, v bolnico. Vsak po svoje sta bila kaznovana za grehe: stara gospa zato, ker je bila za hip pomislila, da utegnejo imeti jehovci prav, dobri gospod Neroda pa zaradi svoje nezaupljivosti do žensk in njihovega dela.

Velikonočna razprodaja

Včeraj sem bil v mestu. Bil je prvi dan zimske razprodaje. V veleblagovnicah se je kar trlo ljudi. Prav zanimivo je bilo opazovati, kako ljudje vlačijo in prekladajo naloženo blago: prime, pogleda, vrže sem in tja dvakrat — trikrat, spet vzame, ne ve, ali naj bi vzel ali pustil. Končno počasi nabere kup stvari. Uspešno mu je; splačalo se je priti, si misli, ko odhaja iz trgovine.

Sprehod po veleblagovnici pa daje različno podobo. Gneča je samo pri stvareh, ki so poceni. A v trgovini prodajajo tudi vredne stvari. In tudi te imajo popust, vendar komaj opazen. Tu pa ni skoraj nikogar.

Ampak kaj pa ima ta zimska razprodaja opraviti z našo veliko nočjo, se sprašujete... Če to razprodajo malo podaljšamo, pridemo na konec meseca, ko bo nastopila za naše zdomce obvezna pot v trgovino. Sem in tja, na vse oddelke, pogledat, kaj naj kupim, ko bom šel za veliko noč domov; saj prazen res ne morem priti, veliko pa tudi ne morem prinesiti, posebno dragih stvari ne... Ta skrb bo središče našega premišljevanja skoraj štirinajst dni, dokler ne bo vse tako, kot smo si želeli. Potem bodo naše misli že na poti. Bo vreme lepo, bo slabo? To je letos posebno vprašljivo, ko je tako zgodaj... Lahko nam jo zagode še sneg. Tolažimo se, da smo pač navajeni in bomo kot še vselej srčno prišli tja in nazaj.

Ko bomo doma, bo pa spet novo letanje po trgovinah. Skrb, ali bo potica dobra ali ne, pa gnjat in pirihi. Vsaj na velikonočno jutro se bomo mogoče utegnili v miru uvesti in zaužiti velikonočni zajtrk.

Tako postaja za nas zdomce velika noč pravzaprav razprodaja in kupovanje stvari ter potovalna mrzlica; postali smo moderni pastirji, ki se z jeklenimi konji selimo s severa na jug in z juga na sever. Doživljamo staro judovsko veliko noč ali pasho? Kot so morali Judje v Egiptu čakati, opremljeni za na pot, Gospodovega mimohoda, tako se mi opremljamo za veliko noč in čakamo, kdaj bomo imeli prosto, da bomo odšli na pot. A razloček je vseeno velik: Judje so imeli pred seboj

cilj, obljubljeno deželo in rešitev suženjstva, mi pa imamo pred seboj samo še tako rekoč brezciljno potovanje tja in sem.

Vse skupaj nam je padlo v vodo. Velike noči, praznika, se komajda dotaknemo, če se ga sploh.

Velika noč nam ni več praznik odrešenja, postala nam je samo še priložnost na obvezno potovanje. Ampak to ni več velika noč!

Velika noč je vendar povezana s Kristusom in z menoj, z mojim grehom in krivdo pa z božjo ljubeznijo, ki me je s trpljenjem rešila in mi pripravlja obljubljeno deželo, nebesa.

Mi pa iščemo raj na zemlji. A bolj ko ga iščemo, manj ga imamo. Ne gremo več v globino svoje duše, ki tako zelo hrepeni prav po tem odrešenju.

Res, postali smo samo še „potrošniki“, ki izbiramo na razprodaji med manjvrednim blagom, za resnične vrednote pa se nič več ne zmenimo. Poznamo še potico, pirihe, gnjat — že pisatelj Pregelj je napisal, da mu je postalo to že davno odveč... Odrešenje in odvezanost od krivde, resnična velika noč, povezana s Kristusovim trpljenjem in smrtjo ter njegovim vstajenjem, pa nam je postala zaprta in zapečatenjena knjiga.

Pa jo je tako lahko odpreti in doživeti.

Na veliki petek nas je stara mama ali teta peljala v cerkev, da smo šli „Bogca kušnt“. Polmračna cerkev, spredaj na stopnicah križ, ob njem goreča oljenka... Čisto potihoma smo prišli tja, pokleknili in poljubili razpelo. Kako je zatrepetal naša duša, kako nas je prevzelo Kristusovo trpljenje! Danes, ko so obredi ob nam dostopni uri, ko bi lahko doživljali slovesno razkrivanje križa in čaščenje, nas ni zraven. Zakaj si ne privoščimo te velike vrednote? Žrtvovati bi morali samo uro našega časa, da bi si pridobili božjega miru in odrešenja. Nas je res tako strah samih sebe, da ne prenesemo več tišine velikega petka? A prav tu se naša duša lahko spočije in se naužije novih moči.

Velika sobota. Res, za gospodi-

nje dan dela in pripravljanja. Pa vendar. Ta dan je tudi dan, ko nas vabi božji grob, da se srečamo s Kristusom. Kako smo znali kot otroci stati pred božjim grobom in občudovati vojake ob njem! Resda skrivnosti trpljenja in vstajenja še nismo doumeli, pa vendar smo bili napolnjeni s skrivnostjo našega odrešenja. Naša duša je vpijala vase to čudovito skrivnost pred božjim grobom.

Velika noč. Slovesna procesija in zmagovalno pritrkovanje zvonov... Kdo jim more ubežati in jih ne poslušati? Kako naj bi naša duša ne pela „Kristus je vstal, premagal je smrt, aleluja“! Aleluja, ja, za pobožne kristjane, bo marsikdo rekel, mene se pa to res ne tiče. In tu smo! V tem je stvar. Da se vseh, tako vernih kot navidezno brezvernih, velika noč dotakne samo s potico in gnjatjo, mimo pa gre resnično vstajenje. Moje vstajenje iz slabega v dobro opravljeni spovedi. Kar strah me je zapisati takšno zahtevno. A brez nje ni resnične velike noči. Brez maše na veliko noč ni vstajenja in odrešenja. Potica ne zadovolji mojega hrepenenja po odrešitvi, ampak me lahko samo spomni, da je potica simbol, znamenje Kristusove trnove krone; saj bi je mi sicer ne poznali!

Poskusi doživeti veliko noč kot srečanje s Kristusom, kot lastno odrešenje, kot odvezanost od grehov in krivde! Krivde? Ne reci, da je nimaš in da te odveze ne potrebuješ!

Ne razprodajaj svoje duše, ampak si jo za velikonočne praznike napolni z milostjo in dagocenim spoznanjem, da je Kristus trpel zame-zate-zanj-za nas in nas odrešil! Da, odrešil nas je brez našega, brez mojega, tvojega, njegovega prizadevanja, a to odrešenje prejmem samo, če se z Njim srečam.

Sicer bo moja velika noč samo brezvredna razprodaja boljšega kosila.

Za to pa ni vredno narediti tako velike poti... Se ti ne zdi, da imam prav?

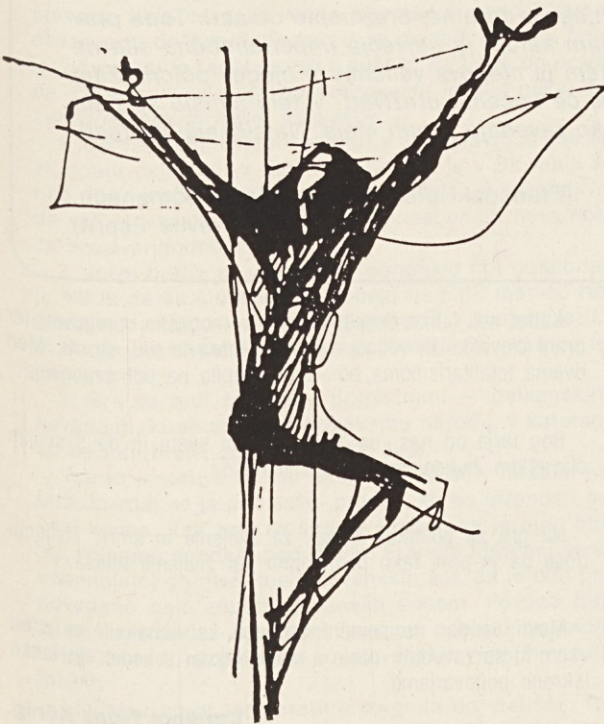
Tvoja velika noč bo velika, če boš obiskal veliko mašo.

Vstajenjsko veliko noč vam voščim vsem skupaj!

Vaš don Kamilo

To je dan, ki ga je naredil Gospod, aleluja

Velika noč je pred nami. Narava se po zimskem spanju prebuja k novemu življenju. V človekovem srcu je toplo, z večjim veseljem gleda v prihodnost. Te dni se kristjani s postom pripravljamo na praznik Jezusovega vstajenja. Dan, ki nam ga je podaril Bog, da z večjim pogumom stopimo na pot, ki nas vodi k Njemu.

Velika noč je začetek novega sveta.

Praznik, ki praznuje rojstvo novega človeka:

— To je dan, ki ga je naredil Kristus Gospod, aleluja.

Druge dneve naredimo sami.

Dnevi, ki so polni sovraštva, nestrpnosti, greha...

Dnevi, ki so polni teme in smrti: nasilja, vojnih spopadov, trpljenja, izkoriščanja, lakote, smrti še ne rojenih otrok...

Dnevi, ko ne mislimo s svojo glavo in se prepuščamo toku, da nas nosi, kamor hoče.

Dnevi, ko ne zmoremo napora poti, ki je ljubezen.

Velika noč pa je dan, ki ga je naredil Gospod.

Prvo jutro sveta, novi dan.

Zato je velika noč praznik čudovitega upanja, velikega pričakovanja.

Trenutek, ki je podaril človeštvu osvoboditev:

— Hvaljen Bog in Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki nas je po svojem obilnem usmiljenju prerodil za živo upanje po vstajenju Jezusa Kristusa od mrtvih.

Te besede je spregovoril Peter prvim kristjanom. Bili so zbrani pri praznovanju velikonočne vigilijske noči. Prisluhnili so besedam, ki jih svet še ni slišal: da so prerojeni za živo upanje po zaslugi nekega dogodka. Mož, ki so ga vsi poznali kot Jezusa iz Nazareta, sina Jožefa in Marije, vstane od mrtvih.

Ljudem, ki so bili utrujeni, razočarani od dolgega in brezuspešnega iskanja resnice, nanadoma zasije nov vir luči in veselja:

— Tega se radujte, če je treba nekaj časa v raznočrtanih preizkušnjah.

Tudi danes, ko smo ljudje ujeti v svojo sebičnost, brezbržni in nesposobni vsake poti naprej, ostaja velika noč praznik upanja. Za naš narod, da bo ohranil vero očetov in materin jezik v tretje tisočletje.

To je upanje, v katero smo vključeni vsi, da bomo v polni meri živeli svoje človeško dostojanstvo in ob svojem času dosegli dar, ki ga je Oče obljubil svojim. Da bo On, ki je Jezusa Kristusa obudil od mrtvih, tudi naša umrljiva telesa oživil po svojem Duhu, kot nam zagotavlja apostol Pavel. Z drugimi besedami: če je Kristus vstal, bomo vstali tudi mi. Jezusovo vstajenje natančno vstajenje mnogih: On je namreč začetek, prvorojenec (vstalih) od mrtvih.

Ko se prikaže vstali Jezus na obali Genezareškega jezera, vzklikne apostol Janez:

— Gospod je!

On je prvi prepoznal Gospoda, ker je Nanj pokazalo njegovo ljubeče srce. Ni dano vsakomur, da prepozna vstalega Jezusa. Samo tisti zmore, ki veruje in ljubi. Prav to potrebujemo pri vsaki sveti maši, ko pristopamo, da prejmemo Jezusa v kruhu življenja: Gospod je!

MILAN

... v Jugoslaviji še vedno ni rešen nacionalni problem. To je dokaz več, da za rešitev tega problema ni nezmotljivih receptov. Biti moramo ponižni, biti moramo skromni. Ne pozabljam, da so se največja soglasja v Evropi vselej razbila ob nacionalnih problemih in da je zgodovina, predvsem zgodovina srednje Evrope, prej nacionalna kot pa razredna.

Zgodovina nenehoma napreduje po zaslugi manjšin. Verujem v manjšine; menim, da je pojem večine mit. Strinjam se z Bernanosom, ki pravi: „Svobodo kakega naroda določa majhno število svobodnih ljudi.“ In tudi z Gidom, ki pravi: „Verujem v vrednost majhnega števila.“

Sedanji trenutek gotovo ni naklonjen manjšinam. V dobi pomasovljanja, kakršna je ta, ki v njej živimo, so vsi podobni vsem. Mi pa bi se morali obrniti k temu, kar predstavlja različnost. Različnost ustvarja pravo bogastvo ljudi; dejstvo, da postajamo drug drugemu podobni, bi morali občutiti kot grožnjo.

Vsi smo manjšina, ker smo se nenadoma znašli pred političnimi, tehničnimi in industrijskimi hiperorganizacijami. Naša možnost odločanja se nenehoma zmanjšuje. „Izvir zla je na Zahodu,“ je rekel Peguy. In to je paradoksalno res. Na Zahodu, in sicer predvsem v Franciji, se je rodil kult človeškega razuma, njegove totalne, brezmejne oblasti. Toda prav razum, ki hoče poenotiti vse razločke v en sam kalup, je največja imperialistična sila na svetu. Razum noče priznati nobenih meja: v tem je njegova veličina in njegov polom. Zdaj se zavedamo, da potrebujemo določene meje, če hočemo preživeti. V tem smislu so nam nujno potrebne manjšine, zakaj one se natanko zavedajo svojih meja. Najšibkejši protestirajo proti zahtevam našega razuma.

(Francoski pisatelj Jean-Marie Domenach,
urednik revije Esprit)

Življenje ni štrana volne, ki jo je treba odmotavati in iskati njene niti z duhovnimi špekulacijami, marveč debela, surova snov, v katero moramo prodirati. Ni preprosto s svojimi odločitvami dan za dnem dokazovati, da poskušamo najti Gospoda. Že z obveznostjo, ki jo nalaga krst, je kristjan človek, kateremu je Jezus Kristus zaupal vse druge. Lepe besede ne zadostujejo. Lotiti se moramo dela, da bodo človekove najsvetejše pravice resnično spoštovane. Naša vera nam mora pomagati, da bomo globoko čutili s tistimi, ki trpijo zaradi preganjanja. Ali lahko mirno pijemo, jemo in spimo, če vemo, da v mnogih deželah zapirajo in obsojajo na težke kazni cele skupine ljudi samo zaradi tega, ker so ustanovili odbore, ki so si zastavili za cilj, da bodo seznanili svet s kršitvami mednarodnih dogovorov o spoštovanju človekovih pravic?

Kadar koli lahko Cerkev glasno in mogočno spregovori ter brani človeške in večne vrednote, mora to tudi storiti. Med dvema totalitarizmoma bo vedno stopila na pot evangelija.

Bog terja od nas, da živimo v tem svetu in da s svojim človeškim življenjem oblikujemo dušo.

Ne gre za politiko, ampak za življenje in smrt; življenje duše pa je prav tako pomembno kot življenje telesa.

Moliti vendar ne pomeni drugega kot umakniti se pred vsem in se zavedati, da je z nami Nekdo, s komer se lahko iskreno pogovarjamo.

Kardinal Franz König

Ko se je zgodilo strašno poveličanje na Golgoti, se je nebo stemnilo, se je zemlja stresla v presilni grozi. In v to grozo, v to noč je vriskaje planilo novo, svetlejšo sonce; zagrinjalo stare zaveze se je pretrgalo od vrha do tal in evangelij je nastopil svojo pot, da nese odrešenje od naroda do naroda ...

Velikega petka je bilo treba za veliko nedeljo; smrti Boga samega je bilo treba, da je zazvonilo in zapelo ponižanemu človeku veličastno vstajenje ...

Ivan Cankar

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

KATOLIŠKI GLAS: POJUŽNJEVANJE SLOVENIJE

Op. v Idriji je prišlo, kot je splošno znano, konec septembra do pretepa med Slovenci in južnjaki. Na nekem plesu je baje neka Slovenka zavrnila Bosanca, zaradi česar jo je on udaril. Tedaj so se dvignili domači fantje, on pa jim je začel groziti z nožem. Prišlo je do pretepa. Obsojenih ali upravnokaznovanih je bilo nekaj deset Idriččanov in nekaj južnjakov.

1. Ob vse večji brezposelnosti v Jugoslaviji je vse teže dobiti delo tudi v Sloveniji. Ker pa je v Sloveniji že nad 10% prebivavcev iz drugih republik, je razumljivo, da vidi slovenska mladina v teh priseljencih nevarnost za svojo prihodnost.

2. Južni bratje se v Sloveniji obnašajo kot gospodarji. Ne le da se slovenščine nočejo naučiti, marveč razglašajo, da bodo v Jugoslaviji govorili v svojem jeziku in da jih „peščica“ slovensko govorečih ne more od tega odvrgniti.

3. Gre pa tudi za ljudi z drugačnimi — balkanskimi navadami, ki so srednjeevropskemu narodu, v katerega so se infiltrirale, zoprne ali vsaj tuje.

Vse to je netivo ali kar eksploziv, ki se v mladini nabira, in zdaj se je pač začel proces, ko bo strpnosti počasi konec. Vsa zelo razširjena Primorska je med obema vojnama spadala pod Italijo. Starejši Idriččani se še spominjajo, da niso imeli slovenskih šol, da je bilo prepovedano celó zapeti slovensko pesem. Povsod italijanska govorica. Zdaj spet povsod poslušamo petje, vpitje in tudi razgrajanje po slovenskih mestih v tujih jezikih.

Ljudstvu se je temperatura dvignila do vrelišča. Dovolj mu je hlapčevanja. Slovenci smo navsezadnje NAROD. In kako je mogoče, da že stoletja ne moremo sami gospodariti na svoji zemlji?

To so tista vprašanja in to so tista dejstva, ki so pripeljala do idrijskih dogodkov. Ljudje so se dvignili tudi v Kamniku, v Sežani so se pojavili napisi „Ven z Bosancij“, ipd.

Počasi sicer, a premika se.

Nismo za rasno in tudi ne za jezikovno povsem čisto Slovenijo, smo pa za to, da nas južni bratje ne bodo ogrožali v naši kulturni in civilizacijski samobitnosti.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 9. jan. 86/1.

DELO: SOJENJE V BEOGRADU

V mestu, kjer so jugoslovanski pisatelji odločno nastopili proti členu kazenskega zakona, ki sankcionira „delikt mišljenja“, so sredi oktobra začeli soditi „mišljenju“ univerzitetnega profesorja dr. Dragoljuba Petrovića.

Po mnenju lokalnega sodnika za prekrške je z besedilom „Spravimo prijatelje — sovražniki so spravljene“ vznemiril javnost in žalil socialistično-domoljubna čustva občanov. Zato ga je kaznoval z dvema mesecema zapore.

V obtožnici proti dr. Petroviću je sodnik citiral dele besedila, ki po njegovem mnenju posebej vznemirjajo javnost. V enem izmed njih je rečeno, da se je „partija v svojem revolucionarnem toku včasih oprla tudi na moralno problematične osebe, to pa je pri poštenih ljudeh povzročilo dvome in odpore... Zato ni čudno, da se med ljudstvom ni povsod trdno ukoreninila beseda osvoboditev, to pa nedvomno zato, ker je bilo med „lokalnimi osvoboditelji“ veliko več kukavic in barab, kot je prenesel zdrav ljudski občutek za moralo“.

V nadaljevanju besedila je Petrović navedel neki primerek „kukavice“, ki je med vojno kradla jajca, takoj po osvoboditvi pa bila postavljena na pomembno vodilno mesto in „po funkciji“ pošiljala „neubogljive“ v zapor, odkoder se marsikdo ni vrnil, in se izkazala zlasti pri odkupu od kmetov — tudi takrat, ko ni bilo kaj odkupiti.

Dr. Petrović razmišlja naprej in pravi, da primer „tovariša kukavice“ sploh ni bil osamljen: takoj po osvoboditvi so iz številnih muzejev izginile ikone in številni vredni predmeti — vse to „po zaslugi“ posameznih „rentnikov revolucije“. Posamezne kukavice torej ne ljubijo le jajc!

Druga sporna Petrovićeva teza se nanaša na sprejem beguncev v Srbiji v začetku vojne. Pravi namreč, da jih je sprejela tedanja „državna in duhovna oblast“ in da „zato ni moč razumeti, zakaj so marsikoga pozneje brez posebnih razprav postavili ob zid in jih pokončali kot okupatorjeve hlapce oziroma izdajavce, na podlagi obsodbe nervoznih revolverašev...“

Ob koncu pa avtor pravi: „Že več kot štiri desetletja živimo s sovražniki (v miru) in zato niti ne opazimo, da smo z njimi dejansko že dolgo spravljeni — Nemcem ne omenjamo morišč, ki so nam jih pustili — z vsemi sosedomi, ki so nam med vojno storile toliko hudega, živimo v miru, protirevolucijo na Kosovu smo potisnili ob stran in zadolžili državo, tako da bo dolgove odplačevala še peta generacija...“

Številni Petrovičevi kolegi s fakultete so se oglasili s pismenimi izjavami, izmed katerih pritegne posebno pozornost izjava izrednega profesorja dr. Kovačevića. Ta med drugim pravi:

„Vsaj 15 dni pred sojenjem prof. Petroviču smo vedeli, da ga bo sodnik za prekrške obsodil na 60 dni zapor. Tega res ne moremo zanikati, prav tako tudi ne, da gre v tem primeru za prejudic (= vnaprejšnjo obsodbo), ki je posledica pritiskov, ne pa pravičnosti. Pozdraviti tako ‚pravico‘ pomeni samo ukloniti se vsemu, kar prihaja iz forumov. To, da je bil Petrovič kaznovan, razumem kot sporočilo vsemogočne birokracije, naslovljeno na tiste, ki si drznejo uveljavljati pravico do svobodnega izražanja mnenja. Kazen profesorju Petroviču je zgolj člen v verigi, strinjati se z njo pa le uvod v nove prihodnje kazni. Sprašujem se, kako dolgo še.“

DELO, Ljubljana, 11. jan. 86/20.

DELO: PRODAJA ZNANJA IN (RAZ)PRODAJA SLOVENŠČINE

Kot udeleženka tečaja za računalništvo, katerega organizator je DO Intertrade, TOZD Izobraževalni center Radovljica, sem doživela nekaj neprijetnih presenečenj...

Prva predavanja v Radovljici so bila v srbohrvaščini, vendar je bil predavatelj iz druge republike in se nam je zdelo nekako razumljivo, da je pač predaval v svojem jeziku...

Nato pa so se neprijetna presenečenja kar vrstila. Že naslednji predavatelj se je „izkazal“ s polomljeno srbohrvaščino in se pri tem opravičil, da kot Slovenec ne obvlada dobro srbohrvaščine. Pripominjam, da je bilo v skupini približno 35 slušateljev — polovica Slovencev, ostali pa iz drugih republik. Slovenci smo predavatelja prosili, naj pač govori v slovenščini. Izjavil je, da bi to zelo rad storil, vendar ne sme!

Tudi naslednjega predavatelja, prav tako Slovenca, smo takoj, ko je začel predavati v srbohrvaščini, opozorili na slovenski jezik. Razburil se je in izjavil, da tu ni nikakršno jezikovno razsodišče in da bo predaval v tistem jeziku, v katerem bo sam hotel...

DELO, Ljubljana, 14. jan. 86/7.

DRUŽINA: ODSTRANITEV SPOMINSKE PLOŠČE NA MELINCIH

Op. Na Melincih v Prekmurju so postavili križno znamenje kot spomenik žrtvam obeh vojn. Ko je tri mesece zatem (20. okt. 85) mariborski pomožni škof Smej spomenik blagoslovil, so dale oblasti čez deset dni spominsko ploščo odstraniti, ker je bil na njej križ, čeprav je kraj po izjavi nekega domačina 99%-no veren.

Dogodek na Melincih odstira neko drugo zaveso!

Presiti smo raznih ideoloških vzorcev, siti raznih politizacij, togih okvirov ustaljene politične prakse, ki ji je usahnul dobršen del korenin, ki jo vežejo na navadno življenje in na ljudi, zato so premnoge „dokumentacije“ izraz popapirjene družbe, ki zapisuje le z vseh strani preverjene in neoporečne resnice, kjer osnovna mera ni človek, temveč neki nemogoči ustaljeni ideološki principi ali sistem struktur, ta pa rojeva odtujene in frustrirane posameznike in ustvarja copatarski mir.

Presiti smo vsega tega, ne pa siti tudi resnice. Vse preveč je skrbništva nad ljudstvom, njegovo mislijo in prepričanjem, vse preveč neskladja med tistim, kar je napisano, in onim, kar se v življenju v resnici dogaja.

Horizonti svobode se v takih togih okvirih ne bodo mogli nikdar razmakniti, vselej se bo kaj krhalo, najbolj pa vera v bratstvo, kopicila se bosta le srd in obup. In ko bo mera polna, bomo lahko le še tulili v luno.

DRUŽINA, Ljubljana, 19. jan. 86, 5.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: JUGOSLOVANSKE SVETE KRAVE

Med uspešnice v Jugoslaviji se te dni uvršča majhna modra knjižica z naslovom *Prijedlog 85*, s podnaslovom *Glas iz gospodarstva*. V njej poskuša gospodarstvenik Slavko Goldstein, mož z neposredno dejansko skušnjo, odgovoriti na vprašanje: kje so resnični vzroki za gospodarski polom, da vsi doslednejši ukrepi in omejitve nič ne hasnejo, in kaj je treba vendar storiti, da bomo spet na trdnih tleh?

Goldstein vidi odločilni vzrok krize v podjetništvu, v njegovi zgradbi in načinu delovanja. Doslej se podjetništva niso dotaknili. Brezobzirno imenuje Goldstein tudi razloge za to: jugoslovansko podjetništvo je v svoji sedanjih obliki „sveta krava“ režima. Podjetništvo nudi osnovo za politični vpliv funkcionarjev na gospodarstvo in s tem za bistveni del uresničevanja politične oblasti. Na podjetništvo je režim pod geslom „samoupravljanja“ navezal toliko političnih in ideoloških razlogov, da hodi pri reformi „zakona o združenem delu“ kot maček okrog vrele kaše, čeprav je že zdavnaj ugotovljeno, da

(dalje na strani 13)

**no,
to pa
od doma**

na sploh

SV. GREGOR v cvetju. Vasica leži vrh Slemen. Dostopna je iz Ortneka, Sodražice in Velikih Lašč. Tu je bil rojen največji slovenski socialni delavec duhovnik dr. Janez Ev. Krek (1865—1917).

„SLOVENC V SVETU“

je bil naslov razstave, ki jo je v počastitev slovenskega kulturnega praznika pripravila Narodna in univerzitetna knjižnica v sodelovanju s Cankarjevimi domom v Ljubljani. Na otvoritveni slovesnosti sta nastopila Slovenski oktet in gledališki igralec Jurij Souček. Kot je v uvodni besedi poudaril France Štiglic, član predsedstva Slovenije, „nam ta slikovita razstava odpira pogled v minule čase. Po eni strani nam prikazuje razvoj kartografije od najzgodnejših dob do sredine 18. stoletja, pri čemer lahko občudujemo upodobitve slovenskih dežel, kakor so jih umetniško risali stari kartografi. Razstava hkrati opozarja na dežele, ki so jih obiskovali naši ljudje kot romarji, misijonarji ali diplomati in o njih pisali, deloma pa na poročila tujih osebnosti o naši deželi. (Delo, 8. febr.) T. Martelanc pa je v svojem govoru poudaril, da smo bili Slovenci vedno širši od ozemlja, na katerem živimo.

DVE ŽRTVI ZIME V SLOVENIJI

Sredi februarja je zapadlo veliko snega v severni in severovzhodni Sloveniji. Štabi za civilno zaščito so bili zato v vseh koroških občinah stalno v pri-

pravljenosti. Skupaj z Gorsko reševalno službo, socialno službo in miličniki so pomagali ljudem na samotnih kmetijah, predvsem samotarjem, ki visoko na planinah živijo sami. Nekaj dni zato tudi ni bilo pouka na šolah v občini Ravne in na višinskih šolah v občini Radlje. Zasnežene ceste so cestarji mogli očistiti šele po nekaj dnevih. 54-letni V. H. iz Orlice nad Vuhredom je 200 metrov od svojega doma umrl zaradi podhladitve. Sneg je zapadel tudi v Halozah, kjer so snežni plazovi napravili dokaj škode. Domačijo A. K. v Čermožišah je podrl nekaj metrov debel plaz, v ruševinah pa je umrl dveinpolletni Gorazd.

PRVO SREČANJE PISATELJEV OB MEJI

Društvo slovenskih pisateljev je skupaj s komitejem za izobraževanje in kulturo pripadnikov italijanske narodnosti v Sloveniji pripravilo dvodnevno srečanje pisateljev, pišejo o življenju ob mejah in o vprašanju sožitja narodov in narodnosti. Srečanje Pisatelji ob meji je potekalo v portoroškem hotelu Palace, kjer se je zbralo okoli trideset pisateljev, pesnikov, kritikov in profesorjev iz Švice, Avstrije, Italije, Hrvaške in

Slovenije. Pogovori so pritegnili precejšnjo pozornost javnosti v obmejnih deželah, saj so načeli več vprašanj, ki zadevajo manjšine. Uvodni referat je imel slovenski minister za kulturo Matjaž Kmecl, ki je spregovoril o meji v kontekstu današnje civilizacije, ki po eni strani sili države k preseganju tradicionalnih ločnic, a obenem tudi k „ustvarjanju diferenciacije kultur, tudi k obujanju polpozabljenih, miniaturnih po številu glav, zatrtih v tekmi narodov, novih, še ne odkritih.“ Obdelane so bile štiri poglavitne teme: Pisatelji ob meji — bogastvo v različnosti, Pisatelji ob meji — prednost ali ovira, Meja — geografska realnost, ki jo je mogoče kulturno preseči, Pisatelji ob meji

Dolžnost Cerkve in posebno tudi duhovnikov je zavzemati se za narod. Dejansko je Cerkev v zgodovini izredno veliko prispevala k ohranjanju in krepitevi narodne identitete in kulture, in to velja tudi danes.
Nadškof Šuštar, DELO,
21. dec. 85.

*Del ROBBOVEGA VODNJAKA
kranjskih rek na Mestnem trgu v
Ljubljani. V ozadju stolnica.*

— evropski primer ustvarjalnega sožitja.

ODBOR ZA POČASTITEV 400-LETNICE TRUBARJA

je za obnovo Trubarjeve domčije na Rašici pri Velikih Laščah zbral že 10 milijonov dinarjev v gotovini, za okoli 20 milijonov dinarjev pa so v delu in materialu prispevala številna slovenska podjetja. Seveda vse to še ni dovolj, saj bodo realni stroški za obnovo hiše s Trubarjevo spominsko zbirko, za popravila vodne žage, mlina in kozolca in za ureditev okolice znašali okrog 50 milijonov dinarjev. Evangelikiški verniki iz Tuebinga, kjer je Primož Trubar deloval kot evangeličanski župnik, so prispevali v sklad 25.000 nemških mark, ki jih bodo porabili za nakup avdiovizualnih pripomočkov, s katerimi bodo opremili Trubarjevo spominsko zbirko, verjetno pa bodo pripravili predstavitev Trubarjevega življenja in dela tudi kot predstavo za šolske skupine v kulturnem domu v bližnjih Velikih Laščah. Osrednja slovenska proslava v počastitev 400-letnice smrti Primoža Trubarja bo 29. junija, prenašala pa jo bo iz Rašice slovenska televizija. Po slavnostnem govoru bo kon-

cert Trubarjevih pesmi, zatem pa bodo člani KUD Primož Trubar iz Velikih Lašč uprizorili igro Jožeta Javorška Življenje in smrt Trubarjeva.

SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK

se po novem imenuje ADRIA-AVIOPROMET. Do spremembe imena je prišlo zaradi izstopa našega civilnega letalstva iz beograjske poslovne skupnosti Intereksport, v katero se je ob ustanovitvi včlanilo zlasti zato, ker mu je le-ta dala zagotovilo za posojila, ki jih je takratni Inex Adria aviopromet najel za nakup modernih reaktivnih letal.

od tu in tam

ČRNO MELJ

V tej občini je med 507 Romi, ki živijo v 111 družinah, 76 predšolskih otrok. Skupnost otroškega varstva zanje že več let pripravlja vzgojno-varstveni program, ker romski otroci niso vključeni v redno varstvo v vrtcih. Kot ugotavljajo v skupnosti otroškega varstva, se Romi sami upirajo takemu načinu vzgoje, saj se težko za dalj časa ločijo od otrok, pa tudi vrtci so oddaljeni od romskih naselij. Letos so poseben program namenili mladim Romom v starosti od dveh do šestih let. Obiskujejo ga predvsem romski otroci iz Lokev in Kanižarice.

FRANKOLOVO

V spomin na pretresljiv dogodek pred enainštiridesetimi leti, ko so Nemci obesili 100 Slovincov, je bila 12. februarja na grobišču talcev žaina slovesnost. Kulturni program so izvajali učenci osnovne šole iz Slovenskih Konjic, godba na pihala pa je zaigrala žalostniko. V domu društva upokojencev je bilo še srečanje s svojci talcev. V cerkvi so za pokojne opravili sveto mašo.

HRUŠICA

Pripravljalna dela za gradnjo predora skozi Karavanke se spet nadaljujejo. Zadnje dni januarja so se buldožerji

zajedli v pobočje na Belem polju pri Hrušici. Prva dela so bila začeta že leta 1979, ko so začeli z regulacijo Save in zgradili most preko nje. Potem pa je zmanjkalo denarja. Po sedanjih načrtih bodo prvi avtomobili zavozili v predor leta 1991. Predračun za slovenski del predora je 60.103 milijarde dinarjev. Investitor je Slovenska skupnost za ceste, ki je za prvo etapo gradnje izbrala skupino SCT-Polensky & Zoelner iz Zvezne republike Nemčije. Maja letos naj bi pričeli s prebijanjem Karavank. V konici bo v predoru in pred njim delalo 300 ljudi. Predor bo sestavni del bodoče transjugoslovanske magistralne ceste.

JESENICE

Zdomka iz Neussa na Nemškem je 1.750.000 dinarjev poslala socialni službi na Jesenicah za pomoč potrebnim v tej občini. „Ta prispevek sem namenila socialno najbolj ogroženim osebam, tistim, ki sami ne morejo skrbeti zase, so osamljeni ali zapuščenji. Želela bi, da bi ta denar porabili za nakup najnujnejših stvari, ki jih človek potrebuje v vsakdanjem življenju,“ je zdomka zapisala v spremnem pismu. Svet za varstvo otrok, družine in odraslih, ki dodeljuje socialno varnostne pomoči, je denar razdelil med 211 občanov jeseniške občine. Med temi je bilo 56 ostarelih in bolnih, 33 invalidnih oziroma razvojno prizadetih oseb, 18 rejencev oziroma rejniških družin ter 14 otrok, ki so v zavodih za usposabljanje.

JURŠINCI

Člani edine slovenske skupnosti trsničarjev in drevsesničarjev je s prostovoljnimi delom uredil hladilnico za cepljenje vinske trte in sadike sadnega drevja. Hladilnice se bo posluževala tudi

**Naša vera se prav malo
more kazati navzven v svoji
kulturni pojavnosti, ker za
njo ni prostora v sredstvih
društvenega obveščanja,
predvsem v radiu in televi-
ziji.**

**Nace Polajnar, DRUŽINSKA
PRILOGA 86/2.**

Enakopravnost, ki jo zagotavlja naša zakonodaja, je treba v praksi preverjati, kajti tu in tam kdo potoži, da ga zaradi vernosti niso sprejeli v službo, da zaradi tega ni napredoval in podobno. Problem ostaja v družbenih in političnih ustanovah, kjer v vrhovih vernih ni.

Nadškof Šuštar, DELO, 21. dec. 85.

kmetijska zadruga iz Ptuja, ki je juršinski skupnosti posodila 900 tisočakov. Hladilnica je tako stala okroglih šest milijonov. Poiskati morajo le še en milijon, da kupijo kad za razkuževanje.

KONOVO

Tukajšnje kulturno društvo sodi med najbolj delavne v velenjski občini. Njihovi igralci, literati, tamburaši in pevski zbor se lahko pohvalijo z lepimi uspehi. Posebno prizadevno so se pripravili na letošnjo proslavo slovenskega kulturnega praznika. V dvorani doma kulture so pripravili območno srečanje pevskih zborov, na katerem je nastopilo pet zborov iz velenjske občine.

KRANJ

Temeljna banka Gorenjske je odobrila 25 milijonov dinarjev za zidavo prizidka koč pri Triglavskih jezerih. To planinsko postojanko, ki je ena najpomembnejših v Julijcih, bodo letos namreč povečali, prihodnje leto pa jo nameravajo še obnoviti. Planinsko društvo Ljubljana-matica se je za razširitev in prenovo odločilo zato, ker je kočja stara in iztrošena ter premajhna za vse večji obisk planincev v tem delu slovenskega gorskega sveta. V prizidku bo 6 skupnih ležišč za 75 planincev ter bivalni prostor. Pozimi bo ta del z ločenim vhodom na razpolago turnim smučarjem, za katere je prav dolina Triglavskih jezer pravi raj.

KRŠKO

Sredi januarja je na magistralni cesti med Novim mestom in Krškimi prišlo do hude prometne nesreče, ki je terjala dva mrtva in 13 ranjenih. V promet-

nem mlinu se je znašlo več tovornih in osebnih vozil, med katerimi je bil tudi avtobus s 30 potniki. Nesreči je botrovala drzna vožnja in neugodne vremenske razmere. Tako je avtobus Zagrebških transportov kljub gosti megli vozil s hitrostjo 80 kilometrov na uro in se zato ni mogel več izogniti na cesti stoječemu tovornjaku. Miličniki so z grozo ugibali, zakaj je voznik avtobusa v megli vozil tako predrzno, saj je imel dragocen tovar — potnike.

LAŠKO

Zadnji dan meseca januarja se je zgodila huda prometna nesreča, ki je terjala štiri življenja. Avtobus rudnika rjavega premoga iz Laškega je udaril v prikolico tovornjaka, ki ga je prehitro vozil avtoprevoznik iz okolice Sevnice. V trčenju so umrli voznik avtobusa Konrad Senica in trije rudarji: Ferdo Kovač, Jože Maček in Stanko Kosenina. V celjsko bolnišnico so odpeljali pet hudo ranjenih, od katerih sta bila dva v hudo resnem zdravstvenem stanju. Voznik tovornjaka ni bil ranjen.

LJUBLJANA

Slovenska potovalna agencija Kompas je na tem mejnem prehodu odprla prvo brezcarinsko prodajalno na mednarodnih cestnih prehodih v državi. V pro-

dajalni imajo 300 različnih vrst blaga, predvsem cigarete, tobak, alkohol, parfume, zlatnino in ure. Z devizami ga lahko kupujejo vsi potniki, ki prihajajo v Jugoslavijo ali pa jo zapuščajo. Po besedah generalnega direktorja Komposa, bi brezcarinske trgovine na cestnih mejnih prehodih letno iztržile več kot 300 milijonov dolarjev. Kompas bo odprl podobno trgovino tudi na mednarodnem mejnem prehodu v Gornji Radgoni.

LJUBLJANA

V Likovnem razstavišču Riharda Jakopiča je bila v januarju odprta razstava Socialistični realizem v slovenskem slikarstvu, ki zajema 54 izbranih del iz povojnega časa. To slikarstvo je obvladovala dirigirana estetika, prevzeta skupaj z drugimi ideološkimi smernicami iz Sovjetske zveze. Zanj se je kmalu ustalila ocena, da gre za slabo umetnost in diletantizem, za slikarstvo po naročilu. Zato je še danes mnogo del izgubljenih ali pa so se jim avtorji odpovedali in jih neradi kažejo javnosti. Med avtorji, dvajset po številu, so mnoga velika imena slovenskega slikarstva, kot Tone Kralj, France Mihe-

naš smeh je kot cviček — precej kisel

In smo se malo po malo pririnjili do sem. In se tako malo po malo od tu nikamor ne premaknemo.

PRI NAS NI CENZURE, KAR PA NEODGOVORNI POSAMEZNIKI IZKORIŠČAJO ZA TO, DA POVEDO TUDI TISTO, ČESAR SE NE SME.

Šli bomo naprej po naši poti. Toda peš.

LJUDSTVO JE POPOLNOMA NEOBVEŠČENO: MRMRA, ČEPRAV IMA POPOLNO SVOBODO GOVORA.

Medtem ko se eni bojujejo za obstanek, se drugi bojujejo za obstanek na položaju.

NAJ VAS NE SKRBI! BILI SMO ŽE V TEŽJIH POLOŽAJIH, PA NI SMO VIDELI IZHODA.

Ko je osvojil oblast, se je delavski razred umaknil s položaja. **KAJ PRIDE PO ŠTIRIDESETIH LETIH REVOLUCIJE? ENAINŠTIRIDESETO LETO.**

Po PAVLIHU

Skupina PREKMURSKIH MLADINCEV na poti na versko mladinsko srečanje v Turnišču.

lič, Gabrijel Stupica, Zoran Didek, Slavko Pengov, Dore Klemenčič, Stane Kregar, Marij Pregelj, Gojmir Anton Kos in drugi.

LJUBLJANA

Skupina županov slovenske narodnosti iz Furlanije-Juljske krajine je bila 7. februarja na obisku v Ljubljani. Goste je med drugim sprejela tudi ljubljanska županja Tina Tomlje, ogledali pa so si tudi rojstno hišo Frana Levstika v Velikih Laščah in Rašico pri Velikih Laščah, rojstni kraj Primoža Trubarja. Zvečer so se udeležili osrednje proslave ob slovenskem kulturnem prazniku v Cankarjevem domu.

Eden od problemov je graditi cerkve v Kopru, kjer se zapleta že leta in leta. Še vedno je nekaj vprašanj, o katerih redko teče beseda. Tako na primer o tem, da bi smeli verni fantje, ko so pri vojaki, prejemati verski tisk ali da bi smeli k maši. Odprto je tudi vprašanje verske oskrbe zapornikov in gojencev v posebnih zavodih.

Nadškof Šuštar, DELO, 21. dec. 85.

LJUTOMER

Letos mineva 50 let, odkar je skupina telovadcev — zavednih Slovencev — začela pri Sokolu v Ljutomeru igrati odbojko. Igranje odbojke se je v Ljutomeru ohranilo vse do danes, ko ima prav ta kraj zastopnika v drugi slovenski ligi-vzhod. V okviru tega jubileja je Pomurska odbojkarska zveza, ki jo kot predsednik vodi dr. Jože Šumak, pripravila vrsto turnirjev, s katerimi naj bi se bolj populariziralo igranje odbojke v Pomurju.

MARIBOR

Preiskave, ki jih je naredil zavod za transfuzijo krvi, so pokazale, da v Mariboru ni aidsa. Preiskali so več sto vzorcev krvi, med njimi vzorce narkomanov in homoseksualcev pa tudi drugih. „Lahko zatrdim,“ je dejal primarij dr. Edvard Glaser iz mariborske bolnišnice, „da nismo našli niti enega primera aidsa. Še več, takšen rezultat smo tudi pričakovali, saj imamo izredno dobro razvito krvavodajalstvo in s tem tudi analizo krvi.“ V Mariboru bodo kmalu prešli od naključnih na rutinske preiskave krvi, saj čakajo le še na pošiljko reagentov. Na mariborski bolnišnici ne manjka krvi, saj je vedno dovolj krvodajalcev. Letos pričakujejo, da se bo njihovim pozivom odzvalo 20.000 ljudi.

RADENCI

Slovenski zavod za šolstvo je v Radencih pripravil skupaj pet seminarjev za vodstvene delavce v slovenskih vrtcih. Vzgojitelji so se seznanili z novimi oblikami in metodami pouka slovenščine kot dela splošne kulture v predšolskih ustanovah, o pomenu in vlogi govorja in o pouku telesne vzgoje ter zdravstvene in splošne nege zob pri najmlajših. Seminarjev se je udeležilo okoli tristo vzgojiteljic, predavali pa so jim strokovnjaki zavoda za šolstvo, filozofske fakultete, fakultete za telesno kulturo iz Ljubljane in uslužbenci zdravstvenih ustanov.

RADOMLJE

Foto-kino-klub Mavrica je pripravil festival ljubiteljskega filma. Pokroviteljstvo je prevzela domžalska kulturna skupnost. Na slovesni otvoritvi so pokazali filme članov: Predstava pod kozolcem, Budimpešta, Srečno, Jernej Plemeniti, Dolgoprogaš, Streha, Moja dežela, Moški frizer. S tem festivalom skušajo radomeljski amaterji izpolniti vrzeli, ki ostajajo v spremljanju domačih gospodarskih, kulturnih in družbenih dogajanj.

SLOVENJ GRADEC

Veliko slabe volje in protestov je povzročila novica, da bi v bližini tega kraja uredili odlagališče jedrskih odpadkov. Ljudje so menja, da koroškim krajem že tako grozi ekološka katastrofa, ki bi jo takšno odlagališče še povečalo. Že sedaj so ti hkrati obremenjeni z odmiranjem gozdov, ki je seglo že na Pohorje. Obolenih je že 60 odstotkov koroških gozdov. Protestom domačinov in sosednjih občin so se pridružile tudi koroške občine iz sosednje Avstrije.

VELENJE

Služba za rekreativno in kulturno dejavnost Gorenja je februarja priredila prvo prvenstvo Gorenja v smučarskih tehik. Čeprav je močno snežilo in je bila temperatura nižja od deset stopinj pod ničlo, se je na dobro pripravljeni progi v Mislinjski dolini pomerilo 19 moških in 6 žensk. Za razmere in začetek v smučarskih tehikah v Gorenju lep in spodbuden uspeh. Smučarke so teklo na 3 km dolgi progi, smučarji pa na 6 km.

(nadaljevanje s strani 8)

so veliki deli samoupravljanja za svoje naloge nespособni.

Ni brez razloga pred časom označil srbski politik na Hrvaškem Baltić reformne poskuse v tej smeri za „pro-revolucionarne“. Goldstein sedaj poziva: „Osvobodite podjetništvo!“ in s tem uresničuje enega najučinkovitejših protirežimskih napadov, ki jih je v Jugoslaviji doslej sploh bilo. Goldstein terja od funkcionarjev, naj ne iščejo stalno „sovražnikov“, kot to v svoji živčnosti trenutno vedno bolj počno; razni misleci po kavarnah niso namreč pol toliko nevarni, kot so nevarni nezmožni funkcionarji. Poleg tega spominja Goldstein režim na to, da je prišlo v zgodovini komunistične Jugoslavije do gospodarskega napredka vedno tedaj, ko je prišlo tudi do duhovno in politično svobodnejših razmer.

Goldstein in proti samoupravljanju, hoče ga pa uresničevati po pameti. Celotni delovni kolektiv naj bi se normalno sestajal le še enkrat na leto, in tedaj s tajnim glasovanjem izvolil direktorja, ki naj bi imel potem do naslednjih volitev v vodstvu podjetja proste roke. Delavski svet naj bi ga kot zaupni organ zaposlenih podpiral v sprotnih zadevah, pa tudi nadzoroval. Ponovna vzpostavitev brezhibnega ugleda direktorjev je ena najvažnejših zahtev reforme podjetništva. Goldstein omenja pri tem različne gonje, ki jih je režim v šestdesetih in sedemdesetih letih uprizoril zato, da bi ubranil svoj vpliv proti „odtujenim žariščem oblasti menežerjev in tehnokratov“. Poleg tega so resnične pravice samoupravnih organov, predvsem zbora celotnega kolektiva, zaradi birokratizacije in političnih vplivov, skoraj le še navidezne; razdelitev prebitkov je zaradi neštevilnih predpisov, uredb in storjenih sklepov že vnaprej tako urejena, da ne ostane kaj več deliti.

Goldstein omenja, da je poslovnik ene največjih delniških družb v Švici natipkan na devetih straneh, v Jugoslaviji bi bilo pa za to potrebnih vsaj petsto strani.

Od ostalih temeljnih slabosti jugoslovanskega podjetništva so v njegovi knjižici omenjene še te-le: slaba delovna disciplina in dejanska nemožnost odpustiti slabo delovno silo; vedno močnejše omejitve pobud v podjetjih; pretrgana „razdrobitev“ podjetij v male „temeljne organizacije“, s čimer so odprta vsa vrata političnim vplivom; notranja birokratizacija, pogojena tudi prek preštevilnih državnih predpisov; pomanjkanje „menežerskih ambicij“ pri odgovornih zaradi pretesnega prostora upravljanja in zaradi brezvoljnosti; odhajanje ravnosposobnih ljudi celó v tujino; napačni sistemi nagrajevanja in slabo razpoloženje po podjetjih zaradi stalnih sporov, ki nastajajo iz vseh teh slabosti in vplivov od znotraj in od zunaj.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 22. jan. 86/5.

Komunistični režim v Jugoslaviji z mladino očitno kar ne more priti na čisto. Med mladimi Jugoslavlani je zaradi pomanjkanja obetov za prihodnost, brezposelnosti in splošnega poapnenja sistemskih struktur opaziti nezadovoljstvo in nepotrpežljivost.

V Zagrebu je pretekli teden režim prvemu resnemu spopadu le komaj ušel. Zaradi zvišanja cen v študentski menzi je stopilo več tisoč študentov v stavko. Sledile so protestne demonstracije. Študentje so policiji večkrat preprečili, da bi posegla vmes, s tem, da so začeli vedno znova peti pesem „Tovariš Tito, zaklinjamo se ti, da ne bomo odstopili od tvoje poti“. Oblastnikov se je očitno lotil strah.

Režim si je v Zagrebu pomagal tako, da je takoj popustil, zvišanje cen označil za neupravičeno, ga umaknil, odgovornega direktorja menze pa odpustil. Po jugoslovanskih časnikih je bilo o tej zadevi le malo sporočil.

Da bi dali mladini „ventil“ za kritiko, so v nekaterih glavnih mestih po državi ustanovili radijske postaje za mladino in mladinske liste, ki uživajo določeno „svobodo norcev“. Trenutno je najpomembnejši tak mladinski list ljubljanska *Mladina*; v skladu z v Sloveniji na splošno sorazmerno liberalnim ozračjem si upa ta politično najdlje.

Pretekli teden pa je tudi *Mladina* trčila z režimom in je morala, zato da ni prišlo do zaplembe, celotno naklado umakniti. Razlog za to je bil neprijeten zapis o Mikoliču, določenem za novega ministrskega predsednika. *Mladina* je pisala, da že način, kako je prišlo do te „določitve“, nasprotuje demokratičnim načelom. Kandidatova oseba obljublja na poti do demokratizacije vse prej kot napredek. *Mladina* je spomnila na procese, ki so se odigrali pod Mikuličevim botrstvom v Bosni. Mikulič, tako *Mladina*, zagovarja smer, ki nasprotuje demokratizaciji države.

V isti številki poroča *Mladina* o nekem dogodku, ki so ga mnogi Slovenci občutili kot precej resnega in ki se je 21. decembra odigral v Ljubljani. Pred športno Halo Tivoli je nekaj mladih iz neke vasi blizu italijanske meje — s svojimi učitelji so bili naredili izlet v Ljubljano — čakalo na avtobus, ki naj bi jih odpeljal domov. Očitno so pri tem peli svoje pesmi, sicer so se pa vedli disciplinirano. Naenkrat so mladince napadli miličniki, celó s psi, in jih začeli pretepati. Celó invalidi in otroci so bili tepeni. Policija se je morala potem napol opravičiti.

Ogorčenje je bilo posebno v ožji domovini teh mladincev veliko. Ta je pred vojno pripadala fašistični Italiji. Tu so bili takrat Slovenci preganjani. Mnogi so ob tem pripetljaju izjavili, da zdaj že slovenski komunistični režim uporablja metode, ki so jih pred vojno uporabljali fašistični „skvadristi“.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 23. jan. 86/3.

france bevk

kaplan martin čedermac

Italijanske oblasti v Beneški Sloveniji prepovejo rabo slovenščine tudi v cerkvi in pri verouku. Šestdesetletni kaplan v Vrsniku Martin Čedermac se temu upre, zato mora na zagovor k prefektu v Čedad.

Čedermac gre skrivoma do nadškofa v Videm in mu potoži svoje težave, a dobi mlačen odgovor, da ni mogoče storiti več. Ponoči se vrne peš iz Vidma, vaščani ga počakajo in pozdravijo. Zdi se, da je njihova odločnost, ko so se zanj pri orožnikih s silo zavzeli, zmagala.

Deževen dan je. Čedermac je v svoji sobi.

S prekrižanimi rokami je stal ob mizi in gledal skozi šipe. Pred oknom je visela dolga, tenka mladika, po nji so polzele svetle kaplje, druga za drugo. Vsaka je le za hip obvisela na koncu, nato se je utrnila. Na njeno mesto je prišla druga, obvisela in se utrnila. Tretja. Kaplja za kapljo, kaplja za kapljo . . . Slednja je izginila v pesku steze pred hišo.

Proti jutru se je nebo uvedrilo. Ob zori so se po obronkih plazile redke megle, izginjale pod vrhunci, a niže nastajale nove. Zrak je bil miren, brez najmanjše sape; oblaki so se raztrgali in lagodno plavali čez modrino. Skozi razpoke je zdaj pa zdaj posijalo sonce, da so se zasvetila mokra drevesa. Prikazalo se je in zopet skrilo.

Kmalu popoldne, ko so se poti že utekle in se je drevje v grmovje za silo posušilo, se je Čedermac odpravil z doma.

Postal je na pragu in se oziral na vse strani neba. Megle na pobočjih so bile izginile, oblaki so se redčili čimdalje bolj, na jugu se je kazalo jasno nebo.

„Saj menda ne bo deževalo,“ je rekel bolj zase; bil je vedrega obraza.

„Nocoj me ne bo,“ je zaklical Katini nazaj v vežo. „Ni me treba čakati.“

„Kam pa greš?“ Katina je bila preplašena.

„Ne bodi trapasta!“ se je dobrohotno razhudil. „Po opravkih. Jutri se vrnem. Zbogom!“

Odhajal je mimo cerkve in s palico prešerno mahal po

zraku. Bil je dobre volje, da bi bil najrajši žvižgal. Saj bi bil, če bi bil čisto na samem, tako pa se ni spodobilo. Od vse tegobe mu je le še ena stvar težila dušo. Stopal je med hišami, vedro odzdravljaj na desno in levo, temu ali onemu mimogrede vrgel šaljivo besedo. Klanec mu je pel pod nogami. Mudilo se mu je. Zdaj pa zdaj je pogledal na uro. Če ne uлови avtobusa, se bo moral vrniti. Zmeraj znova je pospešil hojo.

Bil je že skoraj na cesti, ko je zagledal nekoga, ki mu je prihajal naproti. Črna suknja, črn klobuk, palica — kdo? Potokar? Ne, bil je Skubin. Glej ga! Ali prihaja k njemu? Saj je vodila ta pot le v Vrsnik, če ni hotel delati bedastega ovinka.

Srečanje mu ni bilo po volji. Ne le zaradi tega, ker je bil namenjen z doma in se ni utegnil motiti. Ne bi hotel zmotiti trenutkov pomirjenosti. Želja, da bi govoril s Skubinom, ga je že minila. Čemu? Spreobrniti ga ne bo. Bilo bi tudi prepozno, s tem bi ne popravil zla.

Skubin ga je pozdravil s lahkoživim smehom in mu segel v roko.

Moj Bog, ali res nič ne občuti? Ali pa tako naglo pozablja? Čedermac ga je zresnjen vprašujoče gledal v oči.

„Kam pa?“

„K vam sem se bil namenil.“

„K meni? Glej ga, zdaj mi prihajaš! Kakor vidiš, sem na poti z doma. Ne bom se vračal. Kaj pa mi hočeš?“

„Iskali ste me.“

V Skubinovem glasu je bila senca zadrege, celo plahosti, vendar mu lahko miseln blek ni izginil iz oči.

„Da, iskal sem te,“ je rekel Čedermac strogo. „Tudi vabil sem te, a te ni bilo . . . Če hočeš, kos poti me lahko pospremiš. A pohiteti morava, da ne zamudim!“

Molče sta dospela do ozke ceste, ki se je vlekla med dvema vrstama dreves. Čedermac je zopet pogledal na uro in upočasil korake.

„Kam?“ je vprašal Skubin. „V Čedad?“

„Ne v Čedad. Na sever. In potem proti vzhodu.“

Ni mu povedal, kam je namenjen, ker mu ni zaupal. In bi mu tega nezaupanja tudi ne skrival, če bi naneslo . . .

Zopet sta molčala in stopala po svetli progi sonca, ki je posijalo skoz oblake. Peščena cesta je bila bela, suha, škrtala je pod čevlji.

„Pa zakaj nisi prišel, ko sem te vabil?“ se je oglasil Čedermac.

„Ne vem. Zmeraj sem odlašal . . . Kaj ste mi hoteli?“

„Zdaj nima več pomena,“ je rekel Čedermac po kratkem premolku in strmel predse na cesto. „Zdaj je že prepozno. Pa saj bi tudi prej ne imelo pomena. Nikoli! Pa se človeku ne posveti takoj. Pustiva to! Pustiva!“

Skubin je stisnil ustnice in rahlo zatisnil veke; gledal je proti skupini hiš ob križpotju cest pod hribom, katere mu sta se vedno bolj približevala. Nagonsko je dojel, kaj mu je hotel Čedermac. Ni si tajil, da so ga njegove besede zmeraj najhuje zadele. Edini človek, katerega se je bal in spoštoval, oboje hkrati. Če bi živela samá, kje na samoti, daleč od ljudi, bi se morda dal ugnesti po njegovi volji. Tako pa so ga neprestano mleli močnejši, neposrednejši vplivi. Neizgovorjene besede, ki jih je le slutil, so ga zapekle in navdale z grdim občutkom ponižanosti. In vendar Čedermacu ni mogel zameriti. Celo bolelo bi ga, če bi se mu kaj zgodilo. In to je bilo najhujše.

„Da so vas hoteli odpeljati?“ je pretrgal molk.

„Da.“

„Kaj vas je rešilo?“

Čedermac je vso pot razmišljal, kaj je ta dan Skubina napotilo k njemu. Ali je izvedel, kaj bi se mu bilo skoraj zgodilo in ga je zapekla vest? Njegovo vprašanje je to potrjevalo. Ali se počuti tako grozno osamljenega, zapuščenega in zavrženega?

Čedermac se je premagoval, a je čutil, kako od hipa do hipa bolj izgublja prejšnjo mirnost in vedrost.

„To bi bila dolga zgodba,“ je spregovoril zamolklo.

„Najbrž niti jaz ne vem vsega. Eno pa je gotovo: da je to pot spodbudilo sebični maščevalnosti ovaduhov.“

Poslednje besede je spregovoril ostro in s poudarkom. Skubin je zardel do las, z obraza mu je izginila poslednja senca lahkomišelnega nasmeha.

Molčal je nekaj časa in hodil tako naglo, da ga je Čedermac le stežka dohiteval.

„Vi se motite,“ je slednjič iztisnil skozi zobe. „Vi se zelo motite . . .“

„Zakaj se razburjaš?“ se je zavzel Čedermac; že je razumel. „Saj nikogar nisem imenoval. Pa ti že veš . . . Posredna krivda je lahko prav tako velika, če ne še večja. Veš, zdaj govorim o tebi, ker sva že pri tem, prej sem mislil nekoga drugega,“ mu je glas od razburjenosti uhajal v višino, da ga je stežka krotil.

CVETNA NEDELJA — butarice so tu.

„Počakaj, Žvan, da izgovorim do konca!“ je rekel strogo, ko mu je Skubin segel v besedo. „Ne ugovarjaj! Ne imej me za norca! Priznaj, to je bolj moško! Pa ti je težko, ker nisi delal iz prepričanja, ampak iz vrtoglavoosti. Saj vem, saj razumem. Ti nisi bil za duhovnika. Namesto v semenišče bi bil moral v kadetnico. Dober vojak bi bil. Če bi se še slednjič ozrl vase, se do konca izprašal in se zresnil, pa se ne boš . . . Je že konec, sem že vse povedal . . . Ne bom se razgovoril, ne boj se, ker mi težko dene. Tebe samo jezi, a mene boli, le verjemi! Če si hotel živeti z ljudmi, bi se ne smel družiti z volkovi!“

„Mar so mi ljudje!“ se je Skubin rezko otresel. „Ali jih potrebujem?“

„Ni res, Žvan! Tako se mu blede, ki so ga ljudje zapustili, sebi v tolažbo se vara. Drug na drugega smo navezani. Verjemi, Žvan!“

Skubin je mrščil obrvi in molčal. Bilo je, kakor da s stisnjenimi zobmi drži udarce.

Dosegla sta glavno cesto in obstala na križišču. Čedermac se je oslonil na palico in strmel v mladega tovariša. Ob poslednjih besedah ga je minila trdota, porajalo se mu je sočutje. Zatiral ga je. Z mehko besedo bi mu dal le potuho. Tega ne sme! Tega noče!

Skubin ni prenesel njegovega pogleda, oziral se je po pobočju. Bele skale, gozdič, a više v hribu pust, kamniten svet, porasel z redkim grmovjem. Čedermaceve besede so ga zadele, a mu niso segle globoko v dušo, ostale so le na površju užaljenega samoljubja.

„Ne bom več dolgo tu,“ je rekel počasi. „Pojdem.“

„Kam?“

„Ne vem. Kamorkoli. Tu ne ostanem. Prosil sem za premostitev.“

Gospod Martin ga ni nehal gledati.

„Saj te bodo premestili, kamor želiš,“ je slednjič zahteval. „Koga, če ne tebe? Župnijo dobiš, župnik postaneš.“

Skubin je za hip pomolčal. Ali ni iz poslednjih besed zvenel rahel porog? Ustnice so se mu skrivile v nasmehek.

„Župnije ne dobim,“ je stresnil z glavo. „Človeka vidi jo le takrat, kadar ga potrebujejo,“ mu je nehote ušlo z jezika.

Kakor da se je tega prestrašil, se je naglo ozrl v Čedermaca. Dva dolga trenutka sta se zrla v oči.

„Vsak dan si bil z njimi, ves njihov z dušo in telesom, a še jih ne poznaš,“ se je Čedermac nenadoma zavedel iz strmenja. „Nikogar tako ne zaničujejo kot ovaduha in izdajavca. Saj je umljivo; preveč grdih zgledov so imeli v svoji zgodovini. Izrabijo ga, potem ga zavrnejo in se ga sramujejo. . . . Tega nisi vedel. Vidiš, kako si še mlad! Zdaj visiš med dvema bregovima. . . .“

Skubin se je zastrmel v avtobus, ki je bil privozil po cesti in obstal pred njima. Ni opazil, da mu Čedermac ponuja roko. Bilo mu je žal, da se je napolil v Vrsnik, a ta trenutek bi se še ne hotel ločiti. Rad bi se vsaj malo opravičil in opral, prehujo mu je delo ponižanje.

„Če dovolite, vas še pospremim. Do Kobarida.“

„Ne, hvala! Ni treba. In nočem.“

Segla sta si v roke.

Ko je Čedermac pogledal skozi šipe, je Skubin še vedno stal na cesti in gledal za njim. Tedaj se mu je milo storilo. Saj morda ni slab, le tako strašansko vetrnjaški je in nerazumljiv. Pa se je znova zakrknil. Pomahal mu je z roko, več ni mogel storiti.

Avtobus je naglo vozil skozi dolino, mimo so bežale jesenske barve bregov. Čedermac jih je lovil z očmi. Razgovor s Skubinom ga je bil vznemiril in pomračil. Šele ko je izstopil, je čutil, da je to daleč za njim, vrnila se mu je vedrost.

Do Severja je bilo še precej daleč, vendar ni iskal voza, odšel je peš po samotni cesti. Nebo se je bilo ujasnilo, le posamezni oblaki so kot samotni otočiči še viseli na modrini. Jesenska narava se je kopala v svetlobi, bregovi so bili kot okovani z zlatom.

Čedermac se je razgledoval po gozdovih, ki so bolj in bolj izgubljali listje, po poljih s strnišči, po pašnikih, po katerih so se leno premikale rjave lise pasoce se živine. Vas je čepela na položnem pobočju ob reki, obrnjena proti soncu. Sive, s korci krite hiše, stisnjene v široko kopico; od daleč so delale vtis utrjenega mesteca. Obkrožali so jo sadovnjaki in njive, ki so se raztezali prav do vode in še v breg do prvih melin in skal. Više v hribu je bil svet gol in pust, brez grmovja in trave. Le vi-

soko nad skalami, ki so visele, kakor da se bodo zdaj pa zdaj zrušile v dolino, so se raztezale senožeti in gozdovi.

Prednja stena župnišča, ki je stalo poleg cerkve sredi vasi, je bila do vrha prepletena z divjo trto.

Jesen jo je čudovito pobarvala; rdeče, ki se je rahlo prelivalo na zeleno.

Čedermac je pozvonil, z dvorišča se je oglasil pasji lajež in drobne stopinje. Skozi špranjo vrat je pogledal obraz živahnega dekletca, ki se je v trenutku ves razžarel in nasmehnil.

Ali so gospod doma? Da, prečastiti. Naj vstopijo. Marš, Kastor! Zakaj tako lajaš? Pes je obvohal novodoločca in mahal z repom.

Župnik je hodil ob zidu sem pa tja in bral brevir. Ustavil se je, porinil naočnike na čelo in zastrmel nekaj trenutkov. Nato mu je z veselim obrazom in razprostrtimi rokami stopil naproti. Prijatelja sta se objela.

„Kaj vidim! Kaj vidim! Pa nič nisi sporočil. Nič nisi pisal.“

„Kaj bi! V glavo mi kane, pa pridem. Ali je kaj narobe?“

„Nič, nič,“ je hitel Sever zadovoljen in dobre volje.

„Prav nasprotno. Saj sem te čakal. Saj bi bil jaz prišel k tebi, a sem se bal.“

„Tako hudi pa nismo. Ljudi še ne žremo.“

„Malo manj, malo manj.“

Čedermaca je ganil prisrčen sprejem. Sladko mu je stopilo v srce, počutil se je krepkejšega in mlajšega. Z nasmehom je gledal prijatelja.

Koliko let se že nista videla? Postal se je nekoliko, rahlo osivel, vid mu je malce opešal, a je še vedno svež. Z Morandiniem sta bila prijatelja, res, a sta se ujemala bolj z razumom kot s srcem. Don Jeremija je samo mislil kot on, Sever je tudi čutil isto. Izobražen in preudaren, izkušen; imel je poseben dar, da je gledal v človeško dušo. Vzbujal mu je zaupanje, nihče tako; prav to ga je zdaj prignalo k njemu.

„Kaj le stojiva?“ se je spomnil Sever. „Tu je prepih. Stopiva v izbo! Ali si žejen?“

„Počakaj!“ ga je zadržal Čedermac. „Pojdiva najprej v cerkev! V cerkev bi rad pogledal.“

„Saj je še čas. Nekaj dni ostaneš pri meni, ne?“

„Kako? Nocoj, to noč, nič več. Ali ne veš, da je že petek? Nekaj bi rad na samem govoril s teboj. . . . Čisto na samem. . . .“

Sever se ni več ustavljal; odšel je po ključ, stopila sta na vas in v cerkev.

Ta je bila med vojno porušena, zdaj je stala na videz čisto nova. Bele stene so oživiljale le podobe križevega pota. Prežive barve svetnikov, cvetice, vtis snaznosti in prazničnosti. . . . Čedermacu je bila domača cerkev v Vrsniku ljubša, bolj je dvigala duha in silila na kolena, k molitvi.

„Še mnogo manjka,“ je Sever gostobesedil. „Predvsem bi jo rad poslikal. Pa ni denarja. Še tako smo veliko žrtvovali. Saj so se mi že ponujali packači, za majhen denar. Pa bi iz tega ne bilo nič spodobnega. Nočem, da bi mi jo poslikali z zajčki kot kako purgersko kuhinjo,“ se je tiho zasmejal.

**„Sam
Bog ve,
koliko
smo
prestali!“**

Čedermac je ostal resen, njegove misli so bile drugod. Nenadoma se je ustavil in se zazrl v prijatelja.

„Ivan,“ je spregovoril zamolklo. „Hotel bi, da me spo-
veš.“

„Ali se ti tako mudi?“ se je Sever začudil.

„Da. Čimprej bi rad opravil.“

Sever se mu je za trenutek zagledal v oči, nato je na-
glo odšel v zakristijo . . .

Potem sta se vračala v župnišče, bila sta molčeča in
zamišljena, kakor da ju je minila vsa vedrost.

Odšla sta v izbo, ki se je zaradi obilice knjig ob vseh
stenah zdela razkošna in bogata. Govorila sta o vsak-
danjostih, po kapljicah se jima je vračala prejšnja dobra
volja.

Medtem se je zvečerilo. Odzvonilo je zdravamarijo, pi-
sane barve neba so se raztopile v črnino, svetilka je
razsipala svetlobne trakove po stenah.

Pod oknom je stopical pes in zdaj pa zdaj srdito za-
renčal v glasove vasi, ki se je zmeraj bolj zagrinjala v
molk. Oddaljen šum reke, ki je padal čez jez. Na nebu
so med oblaki zagorele mehke zvezde.

Po večerji sta obsedela ob črni kavi. Sever je kadil ci-
garo, Čedermac je prekladal tobačnico iz roke v roko.

Nenadoma jima je zmanjkalo besed, gledala sta se in
se nasmihala. Čakal ju je razgovor, ki sta ga odlašala,
kakor da se bojita dotikati se boleče rane.

„Sam Bog ve, koliko smo prestali!“ je Čedermac
vzdihnil iz misli, ki ga ves čas ni zapustila.

In je pripovedoval gladko, brez odmora, kakor da se
je prej pripravil in je težko čakal trenutka. Vse, česar
mu ni mogel zaupati v pismih, česar mu ni povedal že
med spovedjo, vnanje dogodke, besede, podrobnosti; z
vročim glasom in v živih barvah, z vso silo svojega du-
ha, učinkovito kakor iz navdiha. In ga ni razburjalo, če-

tudi se mu je kdaj pa kdaj zatresel glas, olajševalo ga
je.

Sever ga je zresnjen poslušal, se zdaj pa zdaj zdrznil,
ali pa je zastrmel v dim, ki se je dvigal od cigare in iz-
ginjal v mraku pod stropom, kakor da se je zazrl v pri-
vide svojega bodočega trpljenja.

Čedermac je povedal do konca in umolknil, bilo je ne-
kaj časa vse tiho, le izza vasi se je oglasil jasen vrisk,
kakor da se je nenadoma vžgala svetla luč in v hipu
ugasnila.

„Ves naš odpor je bil zaman,“ je dostavil Čedermac.

„Saj ni bil,“ se je Sever zganil kot zdrاملjen in otrnil
cigaro. „Ni bil zaman. Če bi bili mirno sprejeli, bi se
upali dalje, tako pa si bodo prej dobro premislili.“

„In vendar ste zdaj vi na vrsti. Vse besede, vsi znaki
kažejo na to.“

„Ne verjamem,“ je Sever stresnil z glavo. „Vsaj ne
tako kmalu. Menda dobro vedo, da bodo pri nas naleteli
na trši oreh.“

„Misliš, da ga ne bi strli?“

„Že. Ne rečem, da ne. Sili bi se morali končno vdati.
Kdo bo v tem boju imel večjo škodo, je drugo vprašanje.
Mi nimamo vaše vzgoje in zato tudi ne nekaterih vaših
predsodkov, ne da bi te s tem hotel žaliti. Naš odpor bo
trdovratnejši; državi bo škodoval na ugledu, ker bo
ostreje odjeknil v svetu. Pa ni samo to. O škodi, ki bi
zadela Cerkev, niti ne govorim. Že danes, dragi moj, že
danes! Verni ljudje, pa se z besedo in srcem obračajo
od Rima.“

Čedermac je zavzet razširil oči.

„Kaj praviš?“

„Govorim, kar vem. Hudo je, priznam, a čemu bi se
slepli? Vaša zadeva je napravila pustošenja nič koliko.“

Tu, pri nas, so verniki zagrenjeni in razočarani, zunaj pa naši ljudje prestopajo v drugo vero."

„Zaradi nas?“ je dahnil.

„Zaradi vas.“

„Ali to vedo? Ali to vedo?“

„Vedo. Seveda vedo. Kako bi ne vedeli, saj je javno! Morda jih je osupnilo. Pa kakor vidiš . . .“

Sever je umolknil in se zazrl v konec cigare, na katerem je nastajala siva kapica pepela.

„Ne vem, kaj je to!“ je vzdihnil Čedermac, ki ga je znova prevzemala bridkost. „Jaz se več ne znajdem. Stokrat sem se že izprašal do dna. Kdo je v zmoti? Mi ali oni?“

Župnik se je dvignil, stopil h knjižni omari in nekaj časa strmel v črne hrbte debelih zvezkov, nato je znova sedel.

„Neko knjigo sem iskal,“ je rekel. „Ne vem, kje jo imam. Pokazati sem ti hotel neko mesto. Pridejo dobe, ko se v Cerkvi sami pojavijo zmote . . . Tako nekako, natančno se ne spominjam. Nočem trditi, da je danes taka doba,“ se je nasmehnil. „Vsak naj sam presodi!“

Beseda je sprožila besedo, zagovorila sta se dolgo v noč.

Vas je bila mirna; tihota je za trenutek pretrgal le pasji lajež, nato ni bilo slišati glasu razen daljnega šuma vode. Po sobi so gledali temni hrbti knjig s pozlačenimi napisi, v šipah omar se je igrala luč.

V uri na steni je zdrknilo, odbilo je dvanajsto. Gospoda sta se dvignila; Sever je tovariša pospremil v spalnico.

„Ljudem se nisem upal povedati,“ je vzdihnil Čedermac, ko sta stopila v sobo. „Nisem mogel. Dejal sem jim, da bo v nedeljo vse po starem. Saj nisem hotel lagati, nehote sem zašel v škripce. Kaj naj storim?“

„Pridigaj slovenski!“

Čedermac ga je zavzel pogledal.

„Ali ti je prepovedal nadškof?“ se je Sever režal. „Saj ti ni. Torej! Če se ne bojiš posledic, je od sile enostavno.“

„Ti se lahko smeješ.“

„Saj se ne. Iz žolča se smejem, a to ni nikak smeh. Lahko noč!“

Čedermac je legel in dolgo ni mogel zaspati. Prisluskoval je glasovom noči. Bil je navrhan občutkov, poln vtisov, a vendar se je počutil lahkega. Ta dan so se ga bridkosti dotikale le po vrhu.

Sklenil je roke in molil; na uho mu je prihajal šum vode, ki ga je zasledoval še v spanje.

Naslednjega dne proti večeru se je vračal domov. Da se je izognil Lip, je šel po bližnjici, poskakoval čez kamenje in korenine, čutil se je pomlajenega in srečnega. Pot je bila divja, napol zarasla, s palico je odgrinjal veje, ki so visele na stezo.

Ozrl se je po soncu, ki je zahajalo za greben; bilo je videti, kakor da se pogreza v rožnate tančice. Zdelo se mu je, da ga že ta pogled, ki je bil veličasten in lep, dela močnega in zdravega. Bil je v takem duševnem razpoloženju, da bi se bil najraje pogovarjal z vsemi stvarmi. Takega občutka sreče in zadovoljstva, pozabljenja, brez primesi grenkosti, ni še nikoli doživel, morda le kdaj v mladosti. Poplemenil ga je in mu na stežaj odpiral srce.

Zavedel se ga je in se rahlo vznemiril. Ali se ne skriva neka bridkost v zasedi? Pogosto je bilo tako. Zamahnil je s palico in odgnal misli. Včasih jih je zaman odganjal, zdaj se mu je posrečilo.

Bil je kot otrok, ki gleda okoli sebe, s čim bi se igral. Od dijaških let ni več zavriskal. Zdaj pa bi bil.

**Ali se ne
skriva neka
bridkost v
zasedi?**

Z deško objestnostjo je mahal s palico in otepal po jenskem cvetju, ki je žarelo ob potu.

Obstal je in se presenečen ozrl na svoje delo. Kakor da je ubijavec, se je nenadoma zavedel in se zamislil. Saj tega ni hotel storiti, četudi je bila le uboga, gozdna cvetica. Pred njim, pod jasnim nebom, po katerem so plaval redki pisani oblaki, pod soncem, ki je pravkar zahajalo, je ležalo ubito življenje. Prišel je mimo in udaril, kakor je udaril tolikokrat, ne da bi se tega dobro zavedel, in šel dalje.

Nikoli ni pomislil, kaj je storil, prvič v tem trenutku. In ga ubito ali pohabljen tuje življenje nikoli ni bolelo, bilo je le naključje, da se je zdaj tega zavedel. V trenutku, ko mu je bila duša tako mehka, da so mu bile vse stvari enako po srcu.

Hodil je počasneje, v mislih je sklanjal glavo in ni več mahal s palico. Ali ne delamo enako tudi z ljudmi? Udarimo mimogrede in gremo dalje. Ali ni tudi z narodi tako? Ali je to božji zakon?

Zdrznil se je in zamahnil s palico po veji, s katere je bilo odletelo že skoraj vse listje. Kam so mu misli zopet zašle? Vsaka misel, porojena še iz tako ničevega vzroka, ga je navračala od miru in pozabljenja. Še več...

Namrščil je čelo, postal in se razgledoval po obronkih. Da bi odgnal, kar mu je polagoma kot mrak vstajalo iz duše.

Zazvonilo je zdravamarijo. Od treh, štirih strani so pri trepetali glasovi zvonov, ki so se s svojo tenko pesmijo tako čudovito ujemali z mrakom večera. Če bi bil dobro prisluhnul, bi jih slišal tudi od drugod.

Odkril se je in molil. V molitev je vpletel prošnjo, da bi ga Bog obvaroval blodnih misli.

Pokrižal se je, tedaj je bila polomljena cvetica že na pol pozabljena. Znova ga je objelo pozabljenje in občutek čiste sreče.

Z obronka je zagledal v daljavi domačo vas. Stopil je hitreje, se oziral okrog in opazoval igro barv v naravi. Počasno prelivanje zlatega v rdeče, v vijoličasto, v modrikasto sivo, dokler ni mrak dolin splezal prav do vrhuncev gora in se zgostil v temo.

Bila je že noč, ko je dospel v vas. V vežah so goreli ognji in se svetili na klanec, pred pragovi so se še vedno igrali otroci...

Katina se je začudila njegovi židani volji, bila je kar srečna. Skoraj friela je iz kuhinje v izbo, ko mu je nesla večerjo. Zadnje čase je bil tako čuden, tako spremenjen in upal, kakor da to ni več on. Bala se je zanj; prejšnjo noč se ji je ta strah pritaknil še v sanje. Toda zdaj, se ji je zdelo, je bil zopet ves prejšnji.

„Da, prinesi!“ jo je gledal z nasmehom na vedrem obrazu. „Zapečateni steklenico. Ali je še katera v shrambi?“

Zapečateni steklenica je prišla na mizo le, kadar je imel kak posebno imeniten obisk.

Vino ni bilo močno, a staro, prijetnega duha in zelo plemenito. Nailil ga je kozarec in ga pogledal proti luči. Bilo je čisto, obrobiljale so ga drobne kapljice. Teknilo mu je, kri mu je bolj živo zaplala po žilah.

Naslonil se je in rahlo zamižal od ugodja. Izogibal se

je misli na sedanost, najrajši bi se bil potopil v sladke spomine.

Ta večer se mu je zahotelo družbe.

Posluhnil je. Skozi priprta vrata, skozi vežo mu je prišla pesem na uho. Pela je Katina, ki je samevala v kuhinji. Bila je neka ljubezenska pesem, ki jo je pogosto slišal od fantov in deklet; z leti si je nehote prisvojil njen napev.

Zabrundal jo je za Katino, noga mu je udarjala takt. Zavedel se je, se zasmel in zmajal z glavo.

Prišla mu je neka misel, pobral je časnike zadnjih dni, tiho, po prstih stopil skozi vežo in naglo odprl v kuhinjo.

Katina je sedela ob ognjišču, podirala neko staro obleko, se nasmihala v roke in pela.

Prestrašila se je, da bi ji bilo delo skoraj padlo iz rok. Saj ji brat nikoli ni prepovedal takih pesmi, le pred materjo jih ni smela peti, vendar je bila v zadregi. Srce ji je prekipovalo, a ni mislila, da jo kdo sliši.

„Kaj poješ?“ se je zasmel. Ko je opazil njeno rdečico, je obrnil besedo drugam. „Tu bom nekoliko. Stopi po luč in po vino!“

Katina je brž skočila skozi vrata.

Kuhinja je bila starinska, v posebnem prizidku hiše. Vse nizko, majhno, zakajeno, sajasto, z enim samim oknom, ki je gledalo na vrt in dvorišče. Široko, nizko ognjišče z umetelno kovanim železjem in verigami.

Po materinem odhodu mu je večkrat prišlo na misel, da bi dal sezidati novo kuhinjo, a se nikoli ni mogel do konca odločiti. Preveč spominov je bilo združenih s tem domačim prostorom. Marsikateri večer je presedel na nizkem stolcu ob zidni omarici, v katero je polagal časnike in knjige. Zunaj je piskala burja, on pa je ob plapolajočem ognju bral ali se pogovarjal z materjo in poskušal vino. Bilo mu je, kakor da bi s temi zidovi porušil spomine na mirne, srečne minute.

Katina je postavila svetilko na nizko polico ob steni.

Čedermac je sedel na stolec, ki je bil že tako uglajen in obrnjen, da se je izpod barve pokazal kostanjev les. Vino je postavil na tlak, k steni v kotu, da bi se preveč ne ugrelo.

Pod kotličem, v katerem se je grel lug, je gorelo, v prostoru je dišalo po dimu. Z nočjo je bil nastal veter in pihal v presledkih. Skozi zamreženo okno je gledala gosta tema; slišati je bilo le veje, ki so bičale zid.

Katina je zopet sedla k svojemu delu.

Gospod Martin je bil razgrnil časnik, iskal zanimivosti, nato je pogledal iznad naočnikov.

„Ali boš malo vina?“

„Ne,“ je Katina odmajala z glavo. „Zahvalim. Saj veš, da ne pijem.“

„Zakaj ne? Le povej, če bi rada! Nikar se ne sramuj!“

„Saj se ne! Res ne bom!“

In vsakikrat ga je bežno pogledala, nato je oči zopet povescila v roke.

Pil je sam. Preveč je bil raztresen, da bi se mogel zapopiti v branje. Leta in leta je bral italijanske knjige in časnike, a si nikoli ni kaj mislil pri tem. Zdaj pa se mu je zdelo, da ga vsaka vrstica, vsaka beseda živo spominja na dogodke zadnjih dni.

bo še

iz našega zdomstva

razširi, raztegni se, krog domovine,
razpni se kot morje
v brezbrežno obzorje,
dom moj!

Župančič

anglija

V Coventryju sta se 1. februarja poročila Jani Prevc in Katherine Savage. Ponovno jima izrekamo priscrne želje za skupno življenjsko pot. Naj vajina mlada ljubezen cveti in zori soncu naproti! Recept, kako naj ljubezen cveti?

Veliki sin indijskega naroda Rabin-dranath Tagore je preprosto svetoval: „Naj ne minevajo ure v temi! Prižgi svetilko ljubezni s svojim življenjem!“

Povedano je dovolj. Kdor ima ušesa, naj sliši; kdor ima oči, naj gleda.

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Čeprav je naš organist praznoval svoj god že 17. januarja, smo ga praznovali v nedeljo, 26., in združili z godovanjem tudi našo pustno zabavo. Velika dvorana je bila polna. Naše žene so nacvrle krofov in spekle belega kruha. V kuhinji je bilo dosti dela. Glavna gospodinja je bila ga. Duhaničeva. Veliko smo prepevali. Vsem, ki so pomagali, da je prireditev uspela, se lepo zahvaljujemo.

Še pred pustno zabavo je g. Zorč obložil dno in stene v stranišču s

ploščicami pa še steno v mali dvorani z lesom. Vsako leto poskušamo malo lepšati naš center. Denar nam da linški pastoralni urad, prostovoljci pa naredijo vse drugo. Seveda si s tem pač veliko prihranimo in denar vložimo v material. Levji delež pri vsem nosi naš organist. Bog povrni!

Zdaj smo že v postu in se pripravljamo na velikonočne praznike. Na veliko soboto bomo imeli bogoslužje spet v uršulinski cerkvi ob pol osmih zvečer. Na veliko noč bomo pa imeli spet, kakor vsako leto, po maši „agape“.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Na tretjo nedeljo v januarju je bilo pri maši tudi nekaj bogoslovcev. V februarju so bili pa zaradi semestralnih počitnic odsotni. Navzočnost bogoslovnih študentov poživi liturgijo. Sicer pa za petje poskrbi socialni delavec iz Freilassinga g. Janez Čuk. Verniki iz Freilassinga so za slovensko mašo bolj zavzeti kakor pa verniki iz Salzburga. Od 15 do 20 se nas pa le nabere.

TENNECK — Februarska maša je padla prav na pustno nedeljo. Ker pa izseljenski duhovnik do zadnjega ni vedel, ali bo dvorana na voljo, ni mogel povabiti na pustovanje drugih rojakov iz salzburškega področja.

Po maši smo se zatekli v dvorano, da smo se podprli. Za telesne potrebe je poskrbel kar izseljenski duhovnik, za muziko pa g. Krklec. Prinesel je nekaj glasbenih trakov z domačo glasbo, ki smo jo z vese-

Slovenski ples
— upodobil
slovenski
umetnik Anton
Mikuž iz
Cardiffa.

Ijem poslušali. Tudi za razgovor je bilo dosti priložnosti. Spominjali smo se tudi nekdanjih prirediteljev, ko je bila dvorana polna, ko smo imeli svoj kvintet na glasbila. Ob devetih zvečer smo se razšli.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Društvo Slomšek je 19. januarja 1986 imelo svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo čez 50 članov. Odborniki so podali poročila o izredno bogati dejavnosti društva v pretekli poslovni dobi.

Za prihodnjo poslovno dobo je občni zbor izvolil sledeče odbornike:

G. Stani Revinšek, predsednik; g. Milan Globokar, podpredsednik; gđc. Marija Jakoš, tajnica; g. Srečo Žabot, zapisnikar; gđc. Majdi Globokar, blagajnica; g. Aleksander Ackovič, g. Jože Kidrič in g. Berto Virant, blagajniški poverjeniki; g. Ivan Čermelj in g. Franc Janežič sta preglednika; člani odbora so še: ga. Elisabeth Kovalovski-Revinšek, g. Vinko Pušnik in g. Bernard Žabot. G. Vili Rogelj je pevovodja, g. Polde Cverle je vodja Vesele mladine, ga. Anica Kos-Varzsak je voditeljica Biba šole in poverjenica za razstave, g. Stanko Revinšek je zastopnik naše skupnosti pri belgijskem Svetu za kulturo. Zastavonoše sta g. Ivan Mrak in g. Jože Mračič. Odbor šteje 20 oseb. Novi predsednik se je zahvalil za zaupanje, izrekel priznanje prejšnjemu predsedniku g. Bernardu Žabotu in že kar nakazal delo novega odbora v novi poslovni dobi. Občni zbor je besede novega predsednika g. Stanija Revinška pozdravil z živim ploskanjem.

Idejno smer društva Slomšek pove že njegovo ime. Večina članov novega odbora je šla skozi zasilno slovensko šolo in vsi dobro razumejo in govorijo slovensko. Novemu odboru iskreno čestitamo in želimo uspešno delovanje v korist sloven-

Zanimiva fotografija iz leta 1957 (ob obisku škofa Rožmana), na kateri je tudi ga. Apolonija Godler, vd. Krampušek iz Quaregnona, ki je umrla 10. januarja letos (prva od leve strani).

ske kulture v izseljenstvu. Naše geslo naj bo: Držimo se Slomška!

26. januarja 1986 je v Eisdenu bil dan bratstva med narodi, ki prebivajo na področju občine Maasmehelen. Sodelovali so domačini, Grki, Marokanci, Italijani, Madžari, Španci, Portugalski, Turki in Slovenci. Vsaka skupina je dobila svoj prostor, ki ga je uredila po svoje. Slovenski kot je pripravila ga. Anica Kos-Varzsak s številnimi sodelavkami in sodelavci. V našem lokalu je bila tudi razstava slik iz „Slomškovega“ življenja, razstava ročnih del in raznih okrasov iz Slovenije. Na odru so ves čas nastopale folklorne skupine raznih narodnosti. Vesela mladina je z uspehom nastopila ob štirih popoldne.

Ljudje so ves čas prihajali in odhajali. Ves čas je bilo čez 2000 ljudi v dvorani, pravi Babilon; različni jeziki, različni obrazi, različne noše, različne veroizpovedi, pa vendar vsaj to popoldne VSI BRATJE. Nekaj lepega, zelo krščanskega.

Hvala ge. Anici, Veseli mladini in vsem, ki so sodelovali.

Pa še nekaj. V našem kotu so se vse popoldne zadrževali naši možje, stari prijatelji in zvesti sodelavci. Kaj so počenjali? Nič slabega! Udarniško so dušili steklenice slovenskega in madžarskega vina. Bog jih živi! Skrbeli so za veselo razpoloženje in pripomogli, da je „slovenski kot“ bil najbolj družaben.

Naši rajni: Po krajši bolezni je v Heusden-Zolderu umrl g. Viktor Medvedec, roj. 1924 v Predgrižah pri Črnem vrhu. Rajnega g. Viktorja so poznali le redki prijatelji, ker se

v javnosti ni kazal. Bil je preprost, pošten in dobrodušen človek. Pri den delavec. Tisti, ki so ga poznali, ga bodo ohranili v lepem spominu. Vdovi ge. Ljudmili Godicelj izrekamo krščansko sožalje.

V Eisdenu smo v soboto, 25. 1. 1986, spremljali na zadnji zemeljski poti go. Johano Žerovnik, roj. Rus, roj. 1901 v Kočevju. V mlajših letih se je ga. Johana rada udeleževala življenja naše skupnosti. Hčerka, vnukinja in pravnukinja so ji v njeni starosti posvečale veliko ljubezni in pozornosti. Zadnji pozdrav smo ji izrekli tudi s slovensko pesmijo. Družini izrekamo iskreno sožalje.

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Naknadno sporočamo, da sta se v Bruslju v župni cerkvi Marijinega vnebovzetja poročila gđc. Zlatka Kosec in g. André Vetsuypens. Novonastali družini želimo božjega blagoslova na skupni življenjski poti.

Pri hrvaških sestrah v Audregniesu je 10. januarja umrla ga. Apolonija Godler, vd. Krampušek iz Quaregnona, v 85. letu starosti. Naj počiva v miru. Njenim otrokom in ostalim sorodnikom naše sožalje.

Tradicionalna slovenska prireditelj, 33. po številu, sedaj imenovana Slovenska veselica — 86, bo v soboto, 26. aprila 1986 (sobota pred 1. majem), v župnijski dvorani Familia v Gilly-Haies, Charleroi. Tudi letos sodeluje ansambel Ota Lesjaka iz Hildena, Nemčija. Več informacij o veselici v aprilski številki Naše luči.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

Velikonočna obnova in obredi velikega tedna: Velikonočna obnova nam bo pomagala, da bomo bolje spoznali Kristusa, njegovo življenje, smrt in vstajenje in da bomo tudi mi svoje življenje poskušali oblikovati po njegovem, da bomo tako deležni tudi njegovega vstajenja.

Na cvetno nedeljo, 23. marca, bo ob treh popoldne nagovor in razgovor v dvorani, ob petih pa bogoslužje cvetne nedelje,

na veliki torek in veliko sredo ob osmih zvečer razgovor z mladimi,

na veliki četrtek in veliki petek nagovor in razgovor ob osmih zvečer, ob devetih bogoslužje velikega tedna,

na veliko soboto bo nagovor in razgovor ob sedmih zvečer, ob osmih bogoslužje velike sobote in blagoslov velikonočnih jedi,

na veliko noč ob petih popoldne praznovanje velike noči.

Vsakokrat tudi priložnost za spoved — zakrament sprave.

Potrudimo se vsi, da bodo ti dnevi duhovno prenovili našo skupnost.

V nedeljo, 2. marca, bo popoldne po maši v dvorani Slovenskega doma *Prešernova proslava*.

Od 13. marca do 26. maja bo v Centre Georges Pompidu *razstava o največjem slovenskem arhitektu Jožetu Plečniku (1872—1957)*, čigar ustvaritve so tako v Sloveniji kot na Dunaju in v Pragi vtisnile pečat za cela stoletja. Naj si vsakdo šteje v čast, da si ogleda to razstavo.

V nedeljo, 12. januarja, je *umrl na srčni kapi* naš rojak Franc Koren iz Izole. Pokojni je bil star 47 let, v Franciji je živel od leta 1956. Pokopan je bil 15. januarja v Clamartu. V nedeljo, 19. 1., smo pri maši molili zanj, ženi in vsem njegovim pa izrekamo naše iskreno sožalje.

LOIRET

Na velikonočni (vüzemski) pone-deljek, 31. marca, bomo skupaj *praznovali veliko noč* v Chilleursu. Maša bo ob pol enajstih dopoldne, eno uro pred mašo pa priložnost za spoved.

MORESTEL (Isère)

20. januarja je bila *pokopana* sestra Valerija Salaj, redovnica iz reda frančiškank Brezmadežne. Rojena je bila v Črensovcih. Leta 1932 je stopila k sestram v Slovenski Bistrici. Po svojih redovnih obljubah je bila nekaj časa v Avstriji, leta 1937 pa je prišla v Francijo, kjer je tiha in skromna opravljala svoje delo in tako služila Bogu. V zadnjih letih, ko so ji začele pojemat moči, je v trpljenju dozorela za novo življenje.

SPOZNATI TRST ...

(Nekaj opomb o predstavitvi Trsta v Parizu)

V okviru kulturnih manifestacij od novembra do marca so imeli Parizani in Francozi priložnost, da pogledajo tudi izven svojega heksagona. Italijanski Kulturni center, ki je v letih prej že predstavil nekatera italijanska mesta, je tokrat predstavil Trst. Toda Trst se ne dà vzporediti s kakim drugim mestom in vsi, ki tam živijo ali so živeli, rod za rod, v tej beli kraški in modroja-dranski pokrajini, to vedo. Naša burja, ki ostro brije, naše zdaj mirno zdaj razgibano morje, le ona poznata vse tržaške skrivnosti.

Ko smo imeli prvi vpogled v predstavitev Trsta, smo se bridko začudili in z ogorčenjem vprašali: „Kje pa žive Slovenci in drugi Slovani,“ saj je vendar kulturni škandal, da bi Francozom Trst predstavili tako enostransko. Razstava Bateau Blanc v Centre Pompidou kakor tudi druga razstava v Conciergerie Slovencev namreč sploh ne omenja-ta.

S prizadevanjem Slovencev v Trstu, med katerimi je bil tudi v Parizu posebno aktiven prof. Pahor, in drugih, smo končno uspeli, da so organizatorji prišli do spoznanja, da

je Trst nekaj posebnega in da so med njegovimi prebivalci tudi Slo-
venci, ki imajo v tem mestu svoje
pravice in jih mora torej svet tudi
spoznati.

Težko nalogo je imel prof. A. Lo-
kar, ki je začel debato v Centre
Pompidou in razložil stanje Sloven-
cev na tej zemlji. Prof. Boris Pahor
je podal slovensko problematiko v
Trstu v lepi pisateljski obliki, za kar
so ga poslušalci nagradili z burnim
ploskanjem. Tudi pisatelj Tomizza
je imel velik uspeh, ko je z glavo in
srcem opisal svoje življenje in obe-
nem predstavil svojo zadnjo knjigo.

P. Merku je predstavil Marija Ko-
goja, le škoda, da so bili odlomki
nadarjenega skladatelja tako kratki,
medtem ko je M. Kravos govoril o
slovenskih pesnikih v Trstu. Pri
okrogli mizi pod vodstvom Evgena
Bavčarja je J. Pirjavec povzel vsebi-
no govorov prof. Lokarja in prof.
Pahorja in izzval več vprašanj.

Ko nam je Marc Alyn bral nekate-
re Kosovelove poezije, lepo preve-
dene in s srcem recitirane, smo kar
zadržali dih, da ne bi motili franco-
skega pesnika-prevajalca.

Če hočemo lepšo bodočnost za
Trst in tržaško pokrajino, mislim,
da je nujno potreben konstruktiven
dialog s Slovenci in njihova prisot-
nost, kjerkoli se govori o Trstu. Če
je potrebno, moramo tudi na prijaz-
no vsiljiv način zahtevati in poskr-
beti, da ne bo kdo na naš račun za-
molčal dejansko stanje, saj imajo
vendar naši dedi in pradedi koreni-
ne tam nekje v mestu ali blizu na
Krasu, rod za rod. Potem pa je
seveda naše sodelovanje treba pri-
praviti tako, da je na mednarodni
višini.

In kočno, kot pravi Giorgio Streh-
ler v reviji *Observateur*: „Trst, moje
mesto, z nekaterimi drugimi križpot-
je narodov in jezikov. Ie zame Mala
Evropa ...“ Mali svet in Mala Evro-
pa, ko bi iz te nekoč res postala Ve-
lika Evropa, kjer bo spoštovanje in
pravica za vsakega, tudi za Sloven-
ce.

L. R. N.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Ta ali oni, ta ali ona me vpraša,
zakaj nič več ne pišem v Našo luč.

Kriva je bolezen. Pridrvela je z brzovlakom, odhaja pa s tovrnim in še ta ima preveč zavor. Pokojni rudar Zupan mi je nekoč potožil: „Nič me ne boli, samo moči ni več.“ Tako je s starimi in tako je tudi z menoj. Vendar poguma ne smemo zgubiti. Radi si zapojmo, da „Prišla bo pomlad“, saj so mesec februar skrajšali za 3 dni, da bomo pomlad prej dočakali in zaslišali kukavico, čeprav s praznim žepom. Ljubi Bog naj nam pa pomaga, da bomo pogrebne zavodu še dolgo krepko tiščali zaprta vrata.

Na Marini nimamo več župnika, zato je maša samo v nedeljo. Zdravnika na Marini tudi ni več, vendar bolezní še vedno dovolj. Naš rudnik so zaprli, zato je manj denarja, številni trgovci kljub temu vozijo k nam česar potrebujemo in se radi ustavljajo pri stanovanjih starih, da še našo majhno pokojnino spravijo v svoje žepe. Število porok in rojstev se manjša, „jamranja“ in lačnih mačk je pa vsak dan več.

Tako, vidite, je zdaj v našem koncu.

J. J.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Postni čas nas pripravlja na res krščansko praznovanje velikonočne skrivnosti. Sveti oče nas v svojem pismu posebno za postni čas opozarja na zapoved ljubezni. „Služite drug drugemu v ljubezni“ (Gal 5, 13).

Duhovne obnove s prilikó za velikonočno spoved bomo imeli v sledečem redu: 16. marca ob 16. uri v Armentieresu, 15. marca ob 17. uri v Vendin-le-Vieilu, Fosse 8; 22. marca ob 19. uri v Carnieresu, 23. marca ob 16. uri v Croisvillesu, 2. marca in 6. aprila ob 16.30 v Tourcoingu. Na velikonočni ponedeljek ob 11. uri pa v Lisieuxu (Guillaume-Mesnil).

Veliki teden: *Cvetna nedelja* in *Velika noč* po nedeljskem redu. *Veliki četrtek* in *petek*: Bruay-en-Artois ob 17. uri; Lievin ob 19. uri. *Velika sobota*: blagoslov jedil v Méricourt ob 11. uri, v Lievinu ob 12. uri, v Bruayu ob 13. uri. *Velikonočna vigilija*: v Bruay-en-Artoisu ob 19. uri, v Lievinu ob 21. uri.

Po krstu so postali božji otroci:

Lucija Covilliers, Rafael Klapcich, Viljem Galliano, Aurelija Helena Ivana Sturm in Amandina Ivana Helena Sturm.

5. novembra 1985 nas je v bolnici v Lensu *zapustila* koroška rojakinja ga. Jožica Kramer roj. Wastl v svojem 77. letu starosti. Ustanovila si je s svojim možem Alfredom Kramerjem v Annay-s-Lensu lep dom. Pokopana je bila v istem kraju 7. novembra 1985. Naj se odpočije v tuji zemlji od svojega truda v Gospodu! Vsem svojcem naše iskreno sožalje!

EPERNAY

Na cvetno nedeljo se bomo Slovenci iz Epernaya in okolice zopet zbrali pred cerkvijo N. D. d'Epernay in bomo potem v cerkvi ali v dvorani prisostvovali eharistični daritvi, ki bo ob 16.30 popoldne. Pred mašo bomo lahko opravili spoved. Pridimo, ko bo ravno pred nami velika noč.

FREYMING-MERLEBACH

Slovenski cerkveni pevski zbor Slomšek je v nedeljo, 2. februarja, praznoval z malo zamude *praznik sv. Cecilije*, zavetnice pevcev. Po končani slovenski maši ob 11. uri smo podelili tri priznanja zaslužnim sodelavcem našega pevskega zbora. Prvo priznanje v znamenje spodbude in zahvale smo podelili g.

Emilu Šinkovču za 40-letno neutrudno delo kot pevovodja, organist in komponist. Kdo ne pozna tega velika v svetu slovenskih izseljencev. Vsi prazniki in srečanja so popestreni in povišani po zaslugi njegovih skladateljskih talentov. Bog ga živi še na mnoga leta in naj ga njihovi talenti še nadalje spremljajo v njegovi stvariteljski volji.

Za 40-letno sodelovanje pri cerkvenem pevskem zboru in za izraz neutrudnega dela kljub oddaljenosti je dobila priznanje gospe Ivanka Colija. Kot odgovorna za pripravljanje programov in prirejanje not pri cerkvenem pevskem zboru naj ji Bog da moči, da bi še nadalje vztrajala in s svojim zgledom spodbujala k cerkvenemu petju.

Tretji slavljenec dneva pa je bil Ljubo Colija, ki se je po vojni ravno tako pridružil pevskemu zboru. Kljub temu, da je nekaj let prekinil s svojo pevsko aktivnostjo (v tem času je pel pavze), je slednji s svojo ženo zgled in predstavnik moške vztrajnosti in zavzetosti.

Vsem iskreno čestitamo.

13. januarja smo se Slovenci na Hochwaldu *poslovi*li od ene izmed najstarejših Slovenk, gospe Eme

Silvestrovanje v protestantski dvorani v Stiring-Wendel. Poklonili smo se novemu letu.

Pok. Ema Knez iz Merlebacha

Knez. Slednja se je rodila 10. 4. 1898 na Prevojah. V Francijo je prišla leta 1928. Stanovala je v Stiring-Wendlu, Merlebachu, med vojno je bila izseljena v Pas-de-Calais, po vojni pa je do zadnjega dne njenega življenja živela v Merlebachu. Poročila se je dvakrat. Prvič se je poročila pred vojno, drugič pa po smrti prvega moža po vojni. Zadnja leta pa je kot vdova stanovala skupaj z gospo Mav, ki ji je stregla s požrtvovalnostjo in ljubeznijo. Po krajši bolezni jo je Bog poklical k sebi. V molitvi se združimo za pokoj njene duše.

19. januarja nas je zapustil g. Lavrencij Pestotnik v starosti 81 let.

Pogrebne svečanosti so se odvijale v Habsterdiku 23. januarja. Družini in svojem izrekamo naše sožalje in se jim pridružujemo v molitvi.

Celodnevno srečanje v marcu (ob 10. uri sveta maša, ob 12. uri skupno kosilo, ob 15. uri pete litanije) bo tokrat v nedeljo, 16. marca. Prijavite se pravočasno za kosilo. S seboj prinesite kot običajno sproščenost in dobro voljo, pripravljenost, da drug drugega poslušamo in se medsebojno duhovno in prijateljsko obogatimo.

MARSEILLE

Naša majhna slovenska skupnost iz Marseilla in okolice hudo žaluje ob nenadni izgubi našega aktivnega člana, slovenskega rojaka Jožeta Kapelja, ki je spremenil način življenja letos 28. januarja. Še v nedeljo so ga nekateri obiskali v bolnici v Marseillu, kjer je moral iskati zdravniško pomoč. Bilo je rečeno, da se čez dva, tri dni vrne domov, toda že v torek je preminil, star blizu 50 let. Nihče ni pričakoval, da ga bo Bog tako hitro poklical k sebi. Večina rojakov sploh ni vedela, da je v bolnici in zato je novica o njegovi nagli smrti vse zelo presenetila.

Pokojni je bil zelo mirnega značaja. Nikoli ga nismo slišali izgovoriti kakšno trdo besedo ali da bi kdaj

povzdignil svoj glas ali se razjezil. Vsem je rad pomagal. Vedno je prihajal na naša srečanja pri slovenski maši in bi s sabo pripeljal tudi druge, ki nimajo prevoznega sredstva. Kolikokrat je porabil celo popoldne, da je ustregel tistim, ki bi radi prišli pa ne bi mogli zaradi pomanjkanja prevoznega sredstva. Ko pa smo pripravljali skupna celodnevna srečanja, je vedno pomagal, da se stvar dobro pripravi in je največkrat založil tudi svoj denar, da se nabavi, kar je potrebno za dobro počutje. Zelo ga bomo pogrešali. Zapustil nam je zgled dobrega človeka in zglednega Slovenca.

Doma je bil blizu Pivke, kjer še živijo njegovi bratje, ki so prišli in odpeljali njegovo truplo ter ga pokopali v rojstni župniji. V Marseillu je živel s svojim bratom Ivanom in delal kot pleskar. V nedeljo, 9. februarja, smo se zbrali pri slovenski maši za pokoj njegove duše. Bratu kakor tudi vsem njegovim domačim izražamo svoje iskreno sožalje in ga priporočamo v molitev, da bi mu Bog bil blag sodnik in večni plačnik.

Ob tej priliki naj spomnimo vse rojake, da bo slovenska maša in priprava na veliko noč na cvetno nedeljo, 23. marca, popoldan ob 5. uri v Septemesu. Pred mašo bo priložnost za velikonočno spoved.

Pri Lebanovih v Saint-Laurent du Var smo se poslavljali od starega leta.

Slovenski dom v Stuttgartu se lahko ponaša s skrbno prenovljenimi in obnovljenimi narodnimi nošami. Sedaj ne bodo več v skrbeh, če bo treba kje zastopati slovensko skupnost. Na fotografiji vidimo Trebarjevo družino ob priložnosti zamenjave krajevnega župnika. Dragocen družinski posnetek!

nemčija

STUTTART-okolica

Z napitnico v 26. leto. — Z januarjem smo stopili v 26. leto orga-

Otroci slovenske veroučne skupine v Böblingenu na Württemberškem. K pouku je javljenih 24 učencev. Seveda bodo le redkokdaj lahko vsi navzoči. To pot jih je fotograf ujel 17.

niziranega verskega, socialnega in kulturno-družabnega dela slovenske Cerkve na Württemberškem. V Nedeljo, 12. januarja, so v Stuttgartu zazveneli kozarci na srečo v novem letu. Po maši smo v župnijski dvorani ob filmskem prikazu gledali nazaj na prehojeno pot. Nadvse pestra je bila ta pot našega življenja. Film nam je prikazal rojake iz različnih delovnih mest od Stuttgarta do Bodenskega jezera. Živo nam je predočil verske slovesnosti od nedeljskih maš po raznih krajih, do prvoobhajanskih in birmanskih slovesnosti ter romarskih shodov. Veliko minut je kamera sledila prizadevanju za pouk in razvedrilo otrok (letne počitniške kolonije na Tirolskem) in pri delu z mladinci. Pozabila ni pogledati v pisarno, med časopisje in v knjižnico. Kulturna večera gostov iz Trsta in Koroške je skrbno ujela v sliki, petju, glasbi in plesu in seveda dolgo časa posvetila razstavi ročnih del leta 1983. Ves prikaz življenja naše verske skupno-

Posnetek z jubilejne slovesnosti slovenske župnije v Stuttgartu 22. junija lani. Podoknica mladinskega orkestra velja predvsem ljubljanske-mu nadškofu dr. Alojziju Šuštarju ter krajevemu nemškemu škofu dr. Georgu Moserju.

sti v zadnjih 25-letih se je lepo ujemal z geslom naše izseljenske zastave „Bogu otroci, narodu sinovi, nikomur hlapci“. Ta misel se bo nadaljevala tudi v II. delu filma, ki prikazuje slavlja materinske nedelje, miklavževanja, vinskih trgateg in mogočnih binkoštnih srečanj in bo na sporedu v marcu.

Daimler Benz se je izkazal. — Tovarna avtomobilov Daimler-Benz, kateri zibelka je stekla v Stuttgartu,

Ko bo prišla pomlad, se bodo na Württemberškem zopet pričeli pikniki. Posnetek je iz Hohenrechberga na praznik vnebohoda lani.

praznuje letos 100-letnico obstoja. V Stuttgartu in v Sindelfingenu že blizu 25 let zaposluje celo vrsto slovenskih delavcev. Delovno mesto v tovarni mercedesov zahteva sicer red in prizadevnost, nudi pa tudi dobre plače kot le malo drugih delovnih mest. Za stoletni jubilej je tovarna dala vsem zaposlenim poseben honorar v višini 1000 do 2000,— DM, odvisno od delovnih let v tovarni.

Ugodnost ali limance? — Od prvega januarja 1986 naprej se lahko tudi jugoslovanski državljani, ki gradijo hiše ali stanovanja v domovini, poslužijo ugodnosti tako imenovanega „Bausparvertraga“ — hranilne gradbene pogodbe. Hranilna gradbena vsota je omejena na 60.000 DM. Pogoj za doseg te ugodnosti pa je, da se tisti, ki se je poslužil, najkasneje v štirih letih za stalno vrne v domovino. Pred odločitvijo za to ponudbo s strani ZR Nemčije, je treba temeljito premisliti in dobro poznati vse pridržke.

FRANKFURT

V soboto, 8. februarja, na Prešernov dan, smo imeli spet *pustno veselico*. Neverjetno, kako pridni smo bili: čez 200 se nas je zbralo v dvorani na Holbeinstraße. Otroci in nekaj odraslih je prišlo v maskah, drugi smo se zabavali ob prijetni domači glasbi. Vina in klobas nam ni

zmanjkalo, krofe pa smo vse pojedli. Stalni sodelavci so imeli dovolj dela, pa tudi pri pospravljanju po polnoči so se izkazali kot vedno ob takih priložnostih.

Žal pa se je naslednji dan pri naši poznalo naše „lumpanje“ — samo okrog 20 jih je prišlo prisluhniti božji besedi. Upam, da je bil temu „kriv“ mraz in ne pustna povorka v mestu in da bomo naslednjo nedeljo spet polnoštevilni.

OBERHAUSEN

Na pustno soboto smo se v Oberhausnu lahko veselili lepega in številnega srečanja Slovencev. Med 250 udeleženci na pustni prireditvi je bilo veliko gostov iz okoliških krajev in tudi nekaterih precej oddaljenih mest kot so Bergneustadt, Frondenberg, Dortmund, Castrop-Rauxel ali z druge strani Köln, Hilden in Krefeld. Razveseljivo je za sodelavce slovenske župnije v Oberhausnu dejstvo, da prireditve vedno znova privabi stare in nove obraze. Te vrste prireditve so pač namenjene srečanjem, spoznavanju, stikom med nami. Če nam je uspelo pripraviti veselico tako, da se tako vzdušje med Slovenci poglablja in širi, smo dosegli veliko in smo zadovoljni. Razigrani pust nam je res navrgel lep in vesel večer. Petčlanski komisiji je bilo kar težko razdeliti tri nagrade za najbolj originalno masko. Z nagradami je bilo

namreč povezano tudi priznanje za družabni prispevek temu večeru. Tri bolj sladke nagrade so bile podeljene tudi namaškaranim otrokom.

Zabaval nas je ves večer ansambel Odmev z gora iz Homberga. Med pavzami se je predstavil publiki tudi mladi harmonikaš F. Bregar iz Duisburga.

MÜNCHEN

Zadnje čase smo le dobili nekaj snega, mraza pa kar preveč. Tako nam je zima proti svojemu koncu začela kazati roge.

Kaj pa na fari?

● Kajpak je treba najprej omeniti naše *pustovanje*. Kako je bilo? Lepo okrašena dvorana, polno zasedena (350 udeležencev, od tega 60 otrok); veselo, domače, kvalitetno igranje kvinteta g. Landekarja, kjer je treba posebej pohvaliti lepo petje solista tega kvinteta; srečolov s 500 dobitki, od katerih so trije glavni šli v Loško dolino (700 mark vreden kuhinjski stroj, žar in likalnik), v Šentrupert na Dolenjsko (320 mark vredna vozovnica in plačan polpenzion za naš izlet v Pariz) in v Bitnje blizu Kranja (100 mark vreden radio z budilko); vesele tekme, pri katerih so moški napihovali balone, dekleta navijale „štreno“ z zavitka higienskega papirja, večji otroci trkali iz papirja pajaca, manjši pa posnemali različne glasove; nastop treh mladih harmonikašin,

Na letošnjem pustovanju v Münchnu je bilo razigrano, domače in nadvse prijetno, saj je res lepo, če „bratje in sestre pridejo skupaj“.

ki so nam zelo lepo zaigrale; „poloneza“, ko je g. Rajko zelo zabavno in iznajdljivo vodil „kačo“ otrok po dvorani, čez mize, prek odra, med gozdom mikrofonom in zvočnikov, skozi bar, prek veže in spet po dvorani, medtem pa je kvintet igral slovenske melodije — prav ta točka je bila najbrž vrh našega pustovanja; rajanje otrok, ki ga je vodil tudi g. Rajko na plesišču; spontano petje manjših skupin udeležencev; pa pogovor, pogovor, pogovor... Vsi, prireditelji in udeleženci, smo odhajali veseli in zadovoljni.

- *Sobotna šola* za otroke se po počitnicah spet redno vrši; z vso paro se pripravljamo na *materinski dan*, ki bo letos že 16. marca, na tiho nedeljo, saj gredo mnogi na cvetno nedeljo že domov na velikonočne praznike; *slovenščina za odrasle* se nadaljuje; prav tako *pevske vaje* zbora in pogovori *mini-strantov*.

- Post smo začeli z večernim bogočastjem in pepeljenjem na pepelnično sredo, vsako nedeljo pred mašo beremo postne misli in poje-mo postne pesmi, na voljo so spet kasete s slovenskimi postnimi pesmimi in verske knjige.

- *Prve petke* obhajamo v žup-nijski kapeli z večerno mašo in molitvijo rožnega venca, tako da imamo vsak prvi petek eno uro bogočastja.

- Za naprej pripravljamo *tečaj za zakonce* konec aprila, *izlet v Pariz* v začetku maja in *prvo obhajilo* 11. maja.

Slovenski pregovor pravi, da se stoječa voda zasmradi. No, naša fara je tako polna življenja, da zlepa ne bo postala podobna stoječi vodi.

nizozemska

Slovenska folklorna plesna skupina je 25. januarja 1986 imela svoj tradicionalni družabni večer, ki je privabil več gostov, kot je bilo sedežev v največji dvorani v tem kraju. Za organizacijo takih večerov pa

naši v Holandiji res ne potrebujejo učiteljev. Naučili so se složno in načrtno nastopati. Slovensko ime častno predstavlja pred holandski-mi domačini. Za prosto zabavo je skrbel ansambel Veseli vaški godci, katerega vodi g. Slavko Strman.

K lepemu uspehu toplo čestitamo.

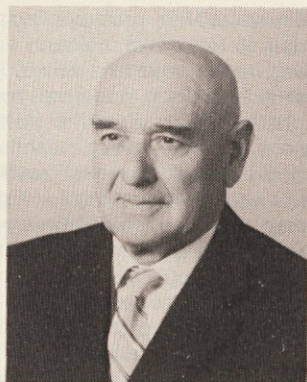
V Hoensbroeku je mirno v *Gospodu zaspal* g. Franc Selič, star skoro 87 let. Tako se je poslovil s tega sveta zadnji iz skupine, ki je nekoč pridno delovala v tem kraju. Nismo pozabili na te poštene ljudi, ki so se redno zbirali k slovenski službi božji. To so bili Resnik, Lavrič, Žohar, Železnik, Antlej, Vodeb, Ulaga, Hribar, Banič, Jevnikar, Selič in še kateri. V društvu sv. Barbare so se včasih malo „pošpičili“, pa niso mogli dolgo ostati drug brez drugega. Franc Selič je v življenju večkrat imel zdravstvene probleme, pa je preživel vse svoje rojake na tem področju. Njegov brat Rudolf je umrl že pred dobrimi 25 leti. Pokojni Franc je imel lepo starost po zaslugi svojega nečaka g. Franca Stratmana, ki je zgledno skrbel za svojega strica. „Zvon“ se je v cerkvi in na pokopališču poslovil od svojega bivšega člana in sodelavca.

Naj počiva v miru božjem!

švedska

Kako je z vero v naših skupnostih, razsejanih širom po Švedski? Slovenski kulturnik prof. Andrej Capuder je v pogovoru z urednikom Ognjišča dejal: „Brez vere v smisel, osebni in družbeni, ni ustvarjalnosti.“ Gre za to, „kako svojo vero udejanjaš v širšem občestvu, in tudi tu so potrebna ugodna tla... Skratka, družbena klima mora biti ugodna, a družbena klima — imenujmo jo kar vera! — se hrani tudi ob osebni veri posameznika.“

Takšno ugodno klimo za udejanjenje vero, ki daje čast Bogu in najde svojo potrditev v skupnosti verujočih, srečamo med Slovenci v Jönköpingu. K maši se nas sicer ne zbere veliko, toda navzoči lepo so-

Pok. Franc Selič iz Hoensbroeka

delujejo z glasno molitvijo, petjem ob spremljavi organista in z udeležbo pri obhajilu. Podobno je tudi v Köpingu. Tam je dragoceno zlasti to, da skoraj vsi, ki se drugače pogostejše srečujejo med sabo, lepo družno pridejo tudi k bogoslužju. V Göteborgu je precej Slovencev, zato bi jih v cerkev lahko prišlo veliko več. Kljub vsemu pa se nas vedno nabere toliko, da se lahko počutimo kot skupnost, zbrana na praznovanju Gospodovega dne. Smo občestvo, ki se hrani ob mizi božje besede, žal nekoliko manj ob mizi božjega kruha. Zadnjič smo imeli mašo na svečnico. Pričeli smo jo s prižganimi svečami v rokah. Ta bogoslužni obred praznika nas je ogrel, da se je kot v razmešan vosek v naš spomin vtisnila beseda starčka Simeona iz evangelija: Jezus je „luč v razsvetljenje poganov“, v razsvetljenje tudi našega sodobnega poganstva.

V Stockholmu nas je bilo 19. januarja pri slovenski maši le 13. Naši rojaki so v stockholmskem področju tako raztreseni, da je zares potrebno imeti precejšnjo mero dobre volje, če hočemo priti skupaj. Zaradi razpotečenosti glavnega švedskega mesta je iz nekaterih krajev predmestja do stolnice, kjer imamo mašo, tudi do 30 km. Če k predmestju prištejemo tudi Södertälje, ja na področju velikega Stockholma 5 katoliških župnij in več kapel, kjer je vsaj enkrat na mesec sv. maša. Koliko jih tam skupaj z žup-

nijskim občestvom praznuje Gospodov dan, je težko reči, nekateri prav gotovo, vendar najbrž ne veliko. Posamezniki gredo k nedeljski maši na soboto skupaj z otroki, ki jih pripeljejo k verouku. Nekaj zvestih pa redno prihaja k slovenski maši v stolnici vsako tretjo nedeljo v mesecu ob štirih popoldne. Brez njih bi se celotna skupnost pogreznila v meglo enoličnega vsakodnevnega opravljanja. Z besedami prof. Capudra lahko rečemo, da jasnijo družbeno klimo slovenske skupnosti, ko se zavestno izpostavljajo soncu božje navzočnosti, da bi se v celotno skupnost naselila radost nad zastonjskim darom življenja; tisto radost, ki daje vero v smisel, osebni in družbeni, in ki je vir vsake ustvarjalnosti. Bog daj, da bi se število takšnih zvestih častilcev svojega Stvarnika povečalo.

švica

Slovenski kulturni praznik je prišel Slovincem v Meilenu in okolici že tako „v kri“, da brez njega kar ne morejo več. Sploh pa je letos imel poseben značaj, ko slavimo Trubarjevo leto — ob 400-letnici njegove smrti.

Nadpovprečno število ljudi se je na soboto, 8. februarja, zbralo najprej v cerkev k maši, nato pa v lepo pripravljeno župnijsko dvorano. Enourni program so začeli otroci s kratkim orisom Prešernovega življenja in z njegovo Zdravico. Nadaljevali so z recitacijo pesmi Pesnik Prešeren in s petjem pesmi O moj preljubi dragi dom. Slednjič sta dve deklici še zaigrali na harmoniko.

Zdaj so prišli na vrsto odrasli. Kvartet Kranjci je zapel tri pesmi (med njimi Prešernovo Luna sije), določena trojka je ob diapozitivih, ki jih je oskrbel Gustl, prikazala življenje in delo začetnika slovenske književnosti Primoža Trubarja ter dveh njegovih najožjih sodelavcev Jurija Dalmatina in Adama Bohoriča; ljubiteljska igralka z „detetom“ v naročju pa je posrečeno zai-

grala pesem Nezakonska mati. Nato pa so se na platno zvrstili še čudoviti posnetki Vrbe, gorate Gorénjske in zelene Dolenjske (v zvezi z lanskoletnim srečanjem na Trški gori ob Gustlnovem zlatem življenjskem jubileju).

V kratkem času sta tako bila povezana 300 let oddaljena mejnika slovenske književnosti: nastanek prvih dveh slovenskih tiskanih knjig (Abecednik in Katekizem), katerih oče je bil Primož Trubar, in vrhunec slovenskega pesništva, ki ga je ustvaril France Prešeren. To oboje je

slovinci ob meji

KOROŠKA

Založba Drava je izdala Artačevo pesmarico pod naslovom Ob reki Dravci. Pesmarica vsebuje 25 pesmi, ki jih je napisala Milka Hartman, uglasbil pa Hanzi Artač. — V Slomškovem domu v Celovcu so 23. jan. podelili Tischlerjevo nagrado rektorju tinjskega doma in voditelju slovenskega dušnopastirskega urada, g. Jožetu Kopeinigu. Nagrado podelujeta Krščanska kulturna zveza in Narodni svet koroških Slovincem. Podelitve se je udeležil tudi celovski škof dr. Kapellari. — Na Don Boskov god so imeli v Modestovem dijaškem domu v Celovcu proslavo. Maševal je škof dr. Kapellari. Dijaki so pripravili razstavo risb na temo mir. Pri akademiji je sodelovala skupina Prerok iz Ljubljane s sodobno duhovno glasbo. — Zanimivo je poročilo o nabirkah pri Slov. dušnopastirskem uradu v Celovcu. Za misijone na splošno so darovali 191.635,— šilingov, za misijonske bogoslovce 1.317.625,—, za lačne 52.420,—, za gobavce 12.500,— za krst poganjskih otrok 2300,—, za mater Terezijo 33.010,—, za slovenske misijonarje 225.543,— šilingov. Skupaj 1.835.034,— šilingov. — V Gradcu v bolnici je 16. jan. umrl skoraj 88 let stari duhovnik ljubljanske nadškofije, prekmurski rojak g. Jože Godina.

lepo združil v jedrnatu celoto svetniški škof Anton Martin Slomšek, ko je vsem Slovincem in njihovim rodovom iz vsega srca in duše naročal: „Sveta vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zvečljavne narodne omike“. Se je moč temu ravnodušno izmikati?

Vsem, ki so pripravili ta prijeten večer v počastitev slovenskega kulturnega praznika in sodelovali pri njem, kakor tudi vsem, ki so (po)skrbeli za jedačo in pijačo ter za godbo in petje — najlepša hvala in Bog povrni!

Rojen je bil v Črensovcih, duhovnik je postal leta 1925 kot član lazaristov in vodil misijonsko tiskarno v Grobljah. Ob prestopu k svetnim duhovnikom je bil kaplan na Jesenicah. Med vojno in po vojni je bil v Rimu in deloval pri papeški socialni pomoči beguncem. Potem je odšel v Ameriko in bil župnik na madžarski župniji v Clevelandu, nekaj let preživel v Marquetteu in zbiral gradivo o Baragu. Na stara leta se je vrnil v Evropo in bil hišni duhovnik pri šolskih sestrar v Pliberku. Pokopal ga je ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič v Pliberku. — Krščanska kulturna zveza je priredila 2. februarja v telovadnici Slomškovega doma v Celovcu srečanje mladinskih gledaliških in lutkovnih skupin. Nastopile so tele skupine: Lutke Mladje z igr. Tobija, Oder Mladje z igr. Kričal bi, lutkovna skupina Šmihel z igr. Leteča žaba, igralska skupina iz Sel z igr. Maks Žvižgač, lutkovna skupina dunajskih študentov z Božansko komedijo, oder OBACE z igr. Kurent ter gledališka skupina dunajskih študentov z igr. Zmaj. — Prosvetno društvo Srce v Dobrli vasi je v januarju slavilo 80-letnico delovanja. Višek je bil gotovo diskusijski večer v Kulturnem domu v sredo, 29. jan. Debato je vodil dr. Reginald Vospersnik. Vsebinska je bila: Ali bomo koroški Slovenci preživel? — koroški Slovenci med getom in integracijo. Sodelovali so: deželni glavar Leopold Wagner, predsednik NSKS dr. Grlic in tajnik Zveze slov. organizacij dr. Marjan Sturm. Največ časa je bilo posvečeno vprašanju šolstva, kjer je Wagner zagovarjal stališča včerajšnjikov. — Prešernova proslava na Koroškem je

bila 5. februarja v studiu avstrijske televizije v Celovcu. Pripravili sta jo skupaj Krščanska kulturna zveza in Zveza slov. organizacij. Posvečena je bila spominu pisatelja Valentina Polanška, ki je lani umrl.

GORIŠKA

V Doberdolu so priredili v župni cerkvi sv. Martina 12. jan. koncert božičnih pesmi. Sodelovali so Fantje izpod Grmade, deklški zbor iz Števerjana, župnijska glasbena šola in mešani zbor Hrast. — Apostolstvo sv. Cirila in Metoda iz Gorice je priredilo v tednu krščanske edinosti v cerkvi Marije Pomočnice v Jazbinah bogoslužje v slovansko bizantinskem obredu. Pel je ekumenski zbor iz Gorice. — Katoliški glas in Pastirček sta priredila v Katoliškem domu v Gorici v nedeljo, 26. jan., prireditev za katoliški tisk. Dramska skupina iz Štandreža je nastopila z Feydojevo komedijo Barillonova poroka. — Goriški Katoliški glas pripravlja 10-dnevni izlet na Sardinijo in Korziko, ki bo od 21. do 30. julija. — V Gorici so 6. februarja priredili Prešernov večer. Pripravila ga je Zveza slov. katoliške prosvete v Katoliškem domu v Gorici. Na proslavo so povabili pisatelja Alojza Rebulo. Predstavila ga je profesorica na videmski univerzi ga. Lojzka Bratuževa. Povod za povabilo je bila predstavitev dveh knjig, ki sta izšli lani: Savlov demon, ki je izšla pri koprskem Ognjišču in Oblaki Michigana, izšla pri celovski Mohorjevi družbi. Za muzikalični okvir je poskrbel deklški zbor iz Števerjana.

TRŽAŠKA

Zveza cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem je tudi letos v januarju priredila koncert božičnih pesmi v stolnici sv. Justa v Trstu. Udeležba je bila izredno velika. Nastopilo je 60 pevcev. Na koncu je bilo ljudsko petje z evharističnim blagoslovom. — Stara božja pot Marije Vnebovzete na Repentabru je bila nujno potrebna obnovitve. Župni upravitelj salezijanec g. Tone Bedenčič se je lotil težkega dela in popravil cerkev, župnišče, mežnarijo. Treba bo še marsikaj postoriti, da bo obnova končana. Naj bi ljubitelji Marijinih božjih poti in prelepega Krasa odprli svoje mošnjičke, da bodo dela lahko dokon-

čali! — Kvatrna nabirka v decembru je bila namenjena openskemu Marijanišču. V 22 krajih, kjer je slovensko bogoslužje na Tržaškem, so nabrali 3.942.000,— lir. Opčine in Repentabor sta zbrala sama nad 900.000,— lir. — Ob zaključku molitvene osmine za cerkveno edinost je Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Trstu priredilo vzhodno liturgijo v župni cerkvi v Boljuncu. — Tržaški mešani pevski zbor je obhajal 10-letnico delovanja. Nastal je iz Mladinskega zbora. Proslavo so imeli pri sv. Ivanu nad Trstom. Poleg slavljenec je nastopil tudi deklški pevski zbor iz Devina. — Tržaški Slovenci pripravljajo romanje v Lurd, ki bo od 30. junija do 5. julija.

slovinci po svetu

ARGENTINA

Lani je praznoval 50-letnico dirigentskega delovanja g. Marjan Drago Šijanec, ki je to delo začel kot dirigent slovenskega radijskega orkestra Radia Ljubljane. V Argentini je ustanovil prvo katedro za dirigiranje v vsej južni Ameriki, dalje Mozarteum Argentinum, za kar je dobil tudi Mozartovo odličje. Dirigiral je buenosairsko Filharmonijo in v Teatro Colon. Dnevnik La Prensa mu je 29. decembra posvetil daljši članek, v katerem opisuje njegovo delovanje v Argentini. — Gledališki odsek Slov. kulturne akcije iz Buenos Airesa je obiskal rojake v Mendozi (oddaljeni 1100 km). Predvajal je tam Kremžarjevo dramo. Spremljal jih je ansambel Magnum, ki je igral pri družabnem srečanju. — Tonček Arko je skupaj z bariloškim Andinistom Mariom Gonzalezom preplezal v Pogorju Adriana (južni Andi) doslej še deviška vrhova Cerro Cubo in Cerro Sonntag. — Za sklep šolskega leta so otroci v Mendozi zaigrali igrice p. Krizostoma Sekovaniča V Indijo Koromandijo. Hvalevredno je, da s slovenščino niso imeli težav. Teden kasneje, 21. decembra, so pa dekleta igrate v domu Mlakarjevo igro

Magdina žrtev. — Mladinski bor iz San Justa je v tamkajšnji stolnici priredil 29. dec. koncert slovenskih božičnih pesmi. — Na sam božič je na Slovenski pristavi obhajal srebrno mašo prof. France Bergant, bivši izseljenski duhovnik na Angleškem. — Slovenska planinska odprava je 16. januarja preplezala 1000-metrsko južno steno na Cerro Torre v Patagoniji. Prvenstveni smeri so dali ime Slovenska smer. — V Slovenski vasi v Buenos Airesu so priredili 5. januarja misijonsko tombolo za slovenske misijonarje. Čisti dobiček znaša 4.000,— dolarjev. — Zadruga Slovenski dom v San Martinu je imela 15. decembra občni zbor. Najzahtevnejša naloga v zadnjem letu je bila gradnja novega doma, ki je skoraj dokončana. V domu imajo prostore šolski tečaj, fantovska in deklška organizacija, pevski zbor in cerkveni farni odbor. Za novega predsednika je bil izvoljen Marjan Boltežar. — Tudi letos so v januarju imeli v Hanželičevem domu v Cordobskih gorah otroško kolonijo. Največ otrok je bilo iz Buenos Airesa, nekaj pa tudi iz Bariloč in Tucumana.

ZDA

V okviru Wisconsinke univerze v Milwaukee deluje tudi umetnostni oddelek (School of fine Arts). Ta ima tudi slovenski program. V Milwaukeeju je 15. nov. organiziral festival slovenske nabožen pesmi. Nastopili so trije zbori: Galus, pevski cerkveni zbor pri sv. Janezu in zbor Slovenska pesem. — Misijonski krožek v Gilbertu (Minnesota) je nabral za slovenske misijonarje 1200,— dol., v Minneapolisu pa 870,— dolarjev. — Odbor za spominski sklad dr. Gregorija Rožmana je 4. novembra zaključil s svojim delom. Sklad je ustanovil Slomškov krožek pri Mariji Vnebovzeti v Collinwoodu (Cleveland) z namenom, da opremi knjižnico v Modestovem dijaškem domu v Celovcu. V 18 mesecih je v sklad prišlo 29.566,— dolarjev. Od tega zneska je dobila Mohorjeva za Modestov dom 25.650,— dolarjev, 2500,— dolarjev je šlo za portret pokojnega škofa, ki je izbešen v knjižnici. — Slovenski misijonski krožek v New Yorku je poslal za naše misijonarje 1580,— dolarjev. — Pri zadnji nesreči vesoljske ladje, v kateri je 7 astronautov izgubilo življe-

Titovi dediči na psu

Svetislav Durđević, mladi delavec v tovarni za traktorje Zmaj pri Beogradu, je izjavil: „Res je, da večini naših stavek botrujejo denarne zahleve. A to je le pretveza. Resnični vzrok zanje je človekovo dostojanstvo. V deželi, v kateri vlada baje delavski razred, se mora ta bojevati za svoj obstanek. Živimo od prejemkov, ki krijejo le najnujnejše življenjske potrebe, ali celó od manj. Delamo za plače, ki zadoščajo le za najemnino, mleko in mogoče ravno še za cigarete. Nastala je dvorazredna družba izredno bogatih in izredno revnih. Ne razumem, da še niso šli delavci na ceste, ampak so samo ustavili stroje.“

Miloš Stanišić, najstarejši delavec v isti tovarni in član KP v beograjskem mestnem komiteju, je za zapisnik nejevoljno povedal: „Delavci se nahajamo v obupnem položaju. Stalno dviganje cen, upadanje

življenjske ravni in zaostajanje plač za inflacijo — vse to nas je pripeljalo na rob možnosti preživetja. Svojih družin ne moremo več prehranjevati. Izgubili smo slehernovo ljo do dela. Delavci stavkajo zato, ker kratko malo ni mogoče več zdržati. Vsega nam je zadosti.“

Zoran Prijobić, stavkujoči kovinski delavec v podjetju 21. maj v Radovici, sodi: „Povsod se grmadijo težave, nič ni, kot bi moralo biti. Zadoštuje iskra, da se vname požar stavek. Tako napet je položaj. S potrpljenjem smo na kraju. Delavski razred nima kaj več izgubiti in se nima česa več bati.“

Vsa Jugoslavija je polna zagrejenosti in brezvoljnosti. Politična brezhidnost duši, gospodarski polom jemlje pogum. Celó v beograjskem CK govorijo o tem razpoloženju odprto. „Govorimo o omajanem zaupanju delavcev,“ je rekel neki

srbski zastopnik na eni zadnjih plenarnih sej. „Ne, tovariši, zaupanje delavcev ni omajano, ampak je popolnoma podrt.“

Gospodarski pokazatelji kriznega položaja dejansko jemljejo pogum:

- Zadolžitve v tujini znaša 20 milijard dolarjev; odplačevanje dolgov požre 40% deviz; izvoz iz države z močnim denarjem ne raste dovolj hitro; izgube v trgovini in pri služnostih naraščajo; mednarodno odplačevanje je možno zagotoviti le s stalnim podaljševanjem plačilnih rokov.

- Namesto pričakovane resnične rasti 3% so 1985 dosegli le ubogi 1,2%. Proizvajalnost pada. Prav tako šest zadnjih let nazadujejo naložbe, s tem pa možnosti industrijske modernizacije in ustvaritve delovnih mest.

- Število brezposelnih je prekoračilo milijonsko mejo in trenutno znaša brezposelnost 17 do 20%. V nerazviti pokrajini Kosovo znaša celó 30%, pri mladih nad 70%.

- Inflacija je dosegla 80%. Državni urad za statistiko je izjavil, da je zvišanje cen pri proizvodih, ki jih prebivalstvo nujno potrebuje, doseglo v preteklem letu 104,4%.

- Dejanski dohodki so v zadnjih petih letih padli za dobrih 40% — to je na raven iz leta 1967 do 1970.

Po izjavi nekega člana CK zadoščajo redni dohodki le 5% vseh jugoslovanskih gospodinjstev. 69,5% vseh zaposlenih ali 4,5% milijone delavcev, tako je na koncu leta priznala vlada, zasluži manj, kot bi bilo za življenje nujno. (Pri tem niso upoštevana zdravila in cigarete.) Če pristejemo k temu še družinske članke, živi 8 do 9 milijonov Jugoslovancev (od celotnih 22 milijonov) pod mejo revščine.

V Macedoniji npr. se mesečni povprečni dohodek 29.500 dinarjev (98 dolarjev) — ki jih pa 70% delavcev sploh ne doseže — v štiričlanski družini sooča z 38.000 dinarji (126 dolarjev) za potrebno prehrano. V rudnikih so delali rudarji celó za ubogih 13.000 dinarjev (43 dolarjev) na mesec. Upokojenci se morajo zadovoljiti z 10.000 dinarji. „Več tisoč družinam v središču Beogra-

nje, je bila tudi Judita Resnik, ki je slovenskega rodu. — V avtomobilski nesreči je 20. XII. izgubil življenje dr. Franc Grum. Pokojni je bil iz Slapa pri Devici Mariji v Polju. Med vojno je bil eden od prvih borcev, ki so se uprli komunističnemu nasilju v Sloveniji. Leta 1950 je prišel v ZDA. Naselil se je v Rochesteru (NY), kjer je tudi dokončal študije in doktoriral. Zaposlen je bil pri KODAK-u in postal tam vodja raziskovalnega laboratorija ter profesor na tehničnem inštitutu v Rochesteru. Vse življenje je bil zaveden Slovenec in idejno jasen katoličan. — Clevelandski župan Voinovich (Vojnovič), ki je slovenskega porekla, je pri mestnih volitvah zmagal z veliko večino. V belih predelih je dobil 63%, v črnih pa celo 85% glasov.

KANADA

Število učencev slovenske sobotne šole pri Mariji Pomagaj v Torontu je občutno padlo. Pouk je bil prestavljen od

sobote na petek zvečer. — Za misijonsko nedeljo so po posredovanju Misijonskega krožka in nekaterih vernikov nabrali v župniji 8839,—, cerkvena nabirka je pa prinesla 4300,— dolarjev. — Na misijonsko nedeljo se je poslovil od župnije g. Franc Sodja CM. Odšel je na Koroško. — Življenje v župniji Marije Brezmadežne je bolj optimistično. Vsako nedeljo imajo pet maš, ki se jih udeležijo okrog 1500 vernikov. Le ena od maš je v angleščini; udeleži se je okrog 100 vernikov. — V cerkvi sv. Gregorija v Hamiltonu je 15. septembra škof dr. Smej blagoslovil nova barvasta okna, ki jih je zamislil akademski slikar Tomaž Perko iz Cerknice. — Slovenski jezikovni tečaj v Hamiltonu obiskuje 60 otrok. — Poleg cerkve so v Hamiltonu uredili nogometno igrišče, seveda s prostovoljnimi delom. — Kampanja v dobro starostnemu domu Lipa je prinesla 285.000,— dolarjev. Darovavcev je bilo okrog 1300. Banket je prinesel 7500,— dolarjev čistih dohodkov. Dom je že v gradnji.

da," je rekel član parlamenta Zarija Martinović, „so odklopili elektriko in kurjavo, ker niso mogli več plačati računov. O delavcih v tovarni Sloboda, v srbskem Čačaku, je list *Intervju* pred kratkim poročal, kako so jih „videli tuliti, ko so prejeli mesečne plače“.

Zagrebski sociolog Josip Zupanov označuje dejstvo, da ni doslej prišlo do množičnih demonstracij, delavskih uporov in javnih izbruhov ljudske nevolje proti režimu, za „jugoslovanski čudež“.

Ne dovoljene pa tudi ne prepovedane, ampak dopuščane stavke, ki so se 1985 v primeri s prejšnjim letom podvojile in narasle na nov rekord (nad 700), delujejo kot strelovodi družbenih napetosti. To jim uspeva toliko bolj, ker v popolnoma razdrobljenem gospodarskem ustroju ne prihaja do nikakršnih vzajemnih front, ki bi segle čez ozke meje posameznih podjetij ali celó posameznih republik. Na kakšno skupno jugoslovansko gibanje *Solidarnost* po poljskem vzorcu sploh ni mogoče misliti.

Druga oblika protestov delavcev je malomarno delo in postopanje na delovnem mestu. To je nedejaven upor pod geslom „Sploh me ne morete plačati tako malo, kot malo lahko delam“. Možnega ravnanja delavcev je za cel seznam: zamujanje, namišljena bolezen, neupravičena odsotnost, stavka postopanja, površno upravljanje strojev, kraja orodja, poškodovanje proizvodov in aparatur.

Gospodarske izgube, ki s tem nastajajo, so zastrašujoče. Od sedmih delovnih ur na dan se dela zares le po dve do tri ure. Noben čudež ni, da traja zato v Jugoslaviji proizvodnja radiov, sesalnikov za prah, pralnih strojev in TV-aparatur tri do petkrat toliko časa, kot v ZR Nemčiji. K temu pristavlja prof. Zupanov: „Naš delovni razred je potrpečljiv, a družbi piše račun tako, da manj proizvaja, kar je eden od virov naše gospodarske in družbene krize.“

Odločilnega pomena za zagotovitve preživetja in za dnevno preskrbo s kruhom je cvetoče „sivo“ gospodarstvo: pleskarji, inštalaterji, zidarji in električarji delajo po koncu

tedna na črno. Kmetje se pri delu v tovarni varujejo, da se lahko potem z neizrabljenimi silami lotijo kmečkega dela. Mnogo Jugoslovancev oddaja sobe turistom za devize; okoli pol letošnjih prejemkov iz tujskega prometa (nad dve milijardi dolarjev) teče v zasebne žepke.

Prihodki iz „sivega gospodarstva“ delajo pri mnogih Jugoslovanih plačo za drugotni zaslužek. Vsoto teh prihodkov cenijo na 40 % kosmate družbene proizvodnje. To je tudi ključ za uganko, kako to, da mnogi Jugoslovani še vedno lahko počitničujejo na jadranski obali, in kako to, da nemalo Slovencev še dalje kupuje v avstrijskem Celovcu. Delo na črno ustvarja rezerve, ki preprečujejo množično lakoto in delajo gospodarski položaj znosnejši, kot ka kaže statistika. Milijonski trop prenikov plačanih, brezposelnih in upokojenih, ki nimajo za seboj velike družine in ki ne izhajajo iz podeželja, ostajajo pri tem kajpada praznih rok.

Varnostne ventile proti družbenim nemirum nudijo končno tudi svoboda potovanja, možnost iskanja dela na Zahodu in neprizanesljivo odprto pogovarjanje o krizi v množičnih sredstvih: neki mlad beograjski taksist, sicer brezposelni trgovski nastavljenec, je po TV preklel ves „komunizem-titoizem“. A njegova besnost je ostala v določenih mejah, ker se mu obeta delo v neki pizzeriji v Stockholmu; s tem si bo, tako upa, plačal nov taksi z ra-

diom in morda kdaj silvestrovanje na Dunaju.

Tisk odkriva celotno jugoslovansko revščino in ne varčuje z nadrobno kritiko države in partije. Radio širi žolčna pojasnila kot: „Zakaj je mleko vedno bolj redko in vedno bolj drago? Zato ker je pri nas vedno več volov.“ TV je pokazala s sekirami in lopatami oborožene občane neke vasi, ki so se uspešno ubranili policije, ko jim je hotela odvzeti zemljo za gradnjo neke tovarne. Objavili so tudi opombo nekega proletarca, češ da bi bilo poskušati vreči delavsko vlado nesmiselno, saj ni v njej več delavcev. „Ničesar ne moremo spremeniti, a skoraj vse smemo reči,“ je razglabljal član PEN kluba Predrag Matvejević. „V tej državi je komaj kaj demokracije, zato pa zelo veliko svobode.“

Dolgoletni poznavavec Jugoslavije je opisal krizo v njej takole: „Tito je preč, denar je preč, vera je preč, zagon je preč.“ To točno potrjuje vtis, ki ga je moč dobiti povsod — v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Beogradu. Povelječevani „jugoslovanski vzorec“, upanja polna „tretja pot“ med Vzhodom in Zahodom, ki je nekoč sprožila toliko razumskega poleta in mednarodnega navdušenja, je končana. Jugoslovanske ure ne gredo več drugače; kratko malo ustavile so se.

DIE ZEIT, Hamburg,
4.—17. jan. 86/5.

ocvirki

MAR TEPEJO TUDI OTROKE IN INVALIDE?

OO ZSMS Col je 21. decembra lani organizirala avtobusni izlet v Ljubljano, kjer smo si ogledali košarkarsko tekmo Smelt Olimpija-Cibona. Srečanje je bilo izredno lepo in zanimivo, obnašanje publike korektno in športno, skratka — vse v najlepšem redu.

Po tekmi, ki je navdušila številno občinstvo, smo se organizirano odpravili na rob parka Tivoli, kjer naj bi nas čakal avtobus. Ker ga ob dogovorjenem času še ni bilo, smo bili prisiljeni, da ga v skupini počakamo. Razvneti od tekme smo vzdikali: Olimpija, Olimpija, in ob tem občasno vrteli priročno gasilsko sireno.

Ko se je avtobus že približeval, se je nenadoma pojavila enota intervencijske milice, ki je ob vzdikih civilista: „Udari, razženi, bij, obkoli!“ začela neusmiljeno udrihati po naših telesih.

Pri tem ni bilo prizaneseno niti mimosidočim, niti otrokom, ki so bili z nami, niti invalidom, ki so bili z nami. Park Tivoli je bil naenkrat podoba brixtonskega predmestja ali Soweta v JAR. Pri tem so bile naše besede kot bob ob steno, dialog ni bil mogoč!

Ob vseh teh dogodkih se nam poraja nešteto vprašanj:

— ali je organizirano skupinsko čakanje pri nas prepovedano, in če je, kako naj bi mi to vedeli (zdaj verjetno vemo!);

— ali smo kot ljudje vredni ene same besede, ki bi v hipu vse pojasnila; — kako naj dvanajstletnemu otroku pojasnimo, zakaj ga organi za javni red in mir tepejo in preganjajo s psi, in to na izletu;

— kako naj vse skupaj pojasnimo njihovim staršem;

— kako naj v bodoče organiziramo kakršenkoli izlet, da se ne bomo zdeli (v očeh slučajno prisotnih) kot „lopovska banda“?

Kot člani družbenopolitične organizacije smo nad takim ravnanjem prese- nečeni in razočarani.

PRESEDSTVO OO ZSMS COL
DELO, Ljubljana, 8. jan. 86.

PROTI ZLORABI PSIHIATRIJE V JUGOSLAVIJI

Skupina jugoslovanskih razumnikov je naslovila na beograjski parlament

prošnjo proti zlorabi psihiatrije in zahtevala preiskavo primerov, v katerih so tiste, ki so bili obsojeni zaradi političnih kaznivih dejanj, baje psihiatrično zdravili. V prošnji je naštetih pet primerov. Vendar podpisniki izjavljajo, da imajo dokaze za 40 primerov, v katerih so bili politični kaznjenci poslani v psihiatrične klinike.

Dalje očitajo oblastem celo vrsto primerov, v katerih so bili ljudje, obsojeni zaradi protidržavne propagande in drugih političnih kaznivih dejanj, v bolnišnicah jetnišnic psihiatrično zdravljeni. Ti jetniki so zaprti za nedoločen čas.

Devetnajst podpisnikov, med njimi akademiki, pisatelji in umetniki, predlagajo parlamentu spremembo kazenskega zakona: izključijo naj časovno neomejeno bivanje jetnikov v psihiatričnih klinikah.

Razumniki pripadajo skupini, ki se imenuje komite za obrambo svobode duha.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 15. jan. 86.

NA VOŽNJI OD MARIBORA DO LJUBLJANE

V Mariboru je bilo. Usedli smo se v avtobus in ko takole čakamo, da bo odpeljal proti Ljubljani, pride končno še šofer in v knjižni srbsčini vpraša: „Da nije netko bez karte! Još jednom pitam: da nije netko ušao bez karte?“

Tišina.

Izpod črnih obrvi je še enkrat zrelo pogledal po avtobusu, nazadnje pa se je le spomnil, da je šofer, se usedel za volan in odpeljal.

V Slovenski Bistrici pride v avtobus kontrolor vozniških listkov. Neverjetno, toda neka „urejena gospa“ je bila brez vozovnice. Kontrolor se pripravlja, da bo opravil „uradni postopek“, tj. zaračunal bo potnici kazen — desetkratno ceno vozovnice. Potnica pa povsem mirno sedi na svojem sedežu in niti ne trene. To zmede celo uradnega moža, da za hip obstane in pogleda pregrešno potnico. Ona nič! Mirno gleda nekam predse.

Nato kontrolor zahteva plačilo „kazni“. Ženska, še vedno čisto mirno, začne svojo pripoved, ki je bila dovolj glasna, da jo je lahko slišal ves avtobus: „Spoštovani tovariši,“ začne, „pred vojno sem živela v Prekmurju

Izločen sem oziroma smo (zamejci) zato, ker je matica reševala in v dobršni meri še rešuje vprašanje naroda predvsem ideološko. Gre za tisto ideološko ocenjevanje kategorije narod, ki se je uveljavila potem, ko je osvobodilni boj postal sestavni del balkanskega krila programirane svetovne revolucije. Odklonjeno je bilo tisto ustvarjalno sožitje s krščanstvom, ki ga s še tako lepim sporazumevanjem s predstavniki cerkvene hierarhije ni mogoče uveljaviti.

Boris Pahor na javni tribuni Društva slovenskih pisateljev 1985 v Ljubljani

pod Madžari. Nismo smeli govoriti slovensko. Potem so nam po vojni rekli, da smo zdaj svobodni, da je slovenski narod enakopraven v jugoslovanski državi. Zdaj ne bi govorila, kako je bilo v resnici. In danes me je tale šofer vprašal, če imam vozni listek, v tujem, neslovenskem jeziku. Ker hočem, da v Sloveniji z menoj ljudje, ki opravljajo javno službo, govorijo slovensko, se mi ni zdelo šoferju vredno niti odgovoriti, kaj šele, da bi reagirala na njegova neslovenska vprašanja."

Gospa je umolknila in obnemel je tudi kontrolor. Nato se je tiho obrnil. Primer je bil "uradno zaključen".

Tedaj pa se oglasi šofer in še nekaj potnikov-Neslovencev. (Taki potnikov-priseljencev iz bratskih republik je tudi sicer vedno vsaj polovica na vsakem potovanju.) Šofer začne ob pritrjevanju svojih rojakov poučevati kontrolorja in vse potnike, da je vprašal, če kdo nima karte, v uradnem jugoslovanskem jeziku, ki ga tako ali tako vsi razumejo.

Komaj nam je proti koncu dogajanja uspelo, že čisto razjarjenega šoferja in njegove somišljenike prepričati, da je v Sloveniji lahko uradni jezik samo slovenščina, v delu Prekmurja in na Slovenski obali pa slovenščina in madžarščina oziroma italijanščina, ker pač tam živijo tudi ljudje madžarske oziroma italijanske narodnosti. Nikakor pa ne more biti v Sloveniji v nobenem oziru srbski jezik "uradni". Taka je pač slovenska ustava, to niso le naše želje. Žal je tako, da je tisto, kar piše v ustavi, le želja, resničnost pa je veliko bolj podobna tistemu, kar je povedal šofer.

Saj ni kriv šofer! Kriva so podjetja, ki v javnih službah zaposlujejo ljudi, ki, ne le da ne znajo slovensko, marveč so prepričani, da bodo Slovence že končno prevzgojili v neke srbske Jugoslovane.

Tako se vozimo proti Ljubljani. Minevajo kilometri. Z vsakim kilometrom pa z vsakim dnem mineva Slovence tudi potrpljenje. Ljudje počasi izgubljajo živce. In kaj se bo zgodilo, ko jih bodo dokončno izgubili?

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst,
16. jan. 86.

VARNOSTNE RAZMERE V SLOVENIJI

Med 26.000 prekrški zoper javni red in mir (lani v Sloveniji), jih je bilo prek 300 s političnim prizvokom. Od tega je bilo največ primerov sramotenja družbenopolitične ureditve SFRJ, njenih predstavnikov in organov, v več deset primerih pa so posamezniki širili vznemirljive vesti. Bilo pa je tudi več pisanja in risanja sovražnih gesel.

Veliko je trošnje raznih letakov s sovražno vsebino. Gre za letake s skrajno šovinistično in seveda tudi nacionalistično vsebino. Še posebej skrbi podatek, da se sovražni napisi, tudi tisti z nacionalistično vsebino, vse pogostejše pojavljajo po naših srednjih, višjih in visokih šolah. Po eni strani izražajo nezadovoljstvo zaradi nekaterih resnično neurejenih razmer v šolah, po drugi pa so posledica splošnega ozračja.

Danes smo priče številnim šovinističnim izpadom zoper delavce iz drugih republik, ki so zaposleni pri nas. Vendar pri tem ne gre samo za izpade proti drugim narodom in narodnostim, saj so med sovražnimi izpadi s šovinistično vsebino tudi taki s prohrvaško, prorsrbsko ali proalbansko vsebino.

Vsi ti pojavi resno skrbijo, še bolj pa podatek, da so med storilci tudi mladi ljudje ali celo otroci.

- V disku gostilne Kanon v Idriji je 21. septembra lani delavec iz druge republike z nožem rnil nekega domačina. Zaradi tega je pet dni kasneje v istem lokalu skupina domačih obračunalna z njim in še z dvema drugima delavcema (vsi trije so znani razgrajati in nasilneži). Omenjena trojka je zagrozila, da se bodo maščavili za vsako ceno.

Na ples, ki so ga 29. septembra lani pripravili taborniki, so prišli tudi delavci iz drugih republik, ki so se do polnoči zadrževali v dvorani. Medtem ko so se drugi v dvorani zabavali, so delavci iz drugih republik odšli. Zunaj so izdrli lesene kole, ki so bili opora za mlada drevesa. Devet sezonskih delavcev je s koli preteplelo pet mladincev, domačinov. Trije so bili ranjeni. Eden izmed pretepenih mladincev je stekel nazaj v dvorano in začel kričati: "Bosanci nas tepejo." Iz dvorane je tedaj odšlo približno 200 obiskovalcev,

**vzemite si 5 minut
za premislek
narodnega reka!**

**resnice ni mogoče
kupiti**

hkrati pa so prišli tudi miličniki. Skupina sezonskih delavcev, ki je pretepla domačine, je ušla, zato so mladinci nameravali pregledati prostore, kjer živijo delavci iz drugih republik, da bi se jim maščevali, vmes pa so posamezniki kričali: "Bosanci, iz Idrije!" Miličniki so jim namero preprečili. Kljub temu je 200 mladincev odšlo proti hotelu Nanos, da bi obračunali z delavci iz BiH, ki tam začasno stanujejo. Med potjo so pretepli nekega sezonskega delavca. Miličnikom se je posrečilo prepričati mladince, da so se vrnili v dvorano. Toda dve uri po polnoči se je skrivaj zbralo 20 mladincev, ki so odšli v idrijski grad, kjer stanujejo nekateri delavci iz SR Makedonije. Srboriti mladinci so odtrgali krilo vrat in delavcem grozili, da jih bodo pretepli. Ker je bil njihov bes uperjen

**polna prgišča
miru in sreče
vam
za veliko noč
želimo
vaši duhovniki
s sodelavci**

predvsem zoper delavce iz BiH, s katerimi so prišli v konflikt, so razmetali le posodo in oblačila.

• Lani so v dvorani Tivoli na košarkarskih in hokejskih tekmah — in tudi po njih — huje kršili javni red in mir.

— Tako so 5. oktobra pred hokejsko tekmo Kompas Olimpije in Crvene zvezde dvakrat prekinili tekmo zaradi nešportnega navijanja in metanja predmetov na drsališče. Skupina gledalcev je med tekmo žalila igravce in prepevala „pesem“ s šovinistično vsebino. V tretji tretjini so zaradi nešportnega navijanja tekmo spet prekinili. Zato je moral organizator izprazniti zahodno tribuno. Med 2000 gledavci, ki so se morali seliti na drugo tribuno, je zaradi nezadovoljstva prišlo do posameznih medsebojnih obračunavanj, vendar so jih kmalu pomirili.

— Teden kasneje, po košarkarski tekmi med Smeltom Olimpijo in Zadrom, ko so se igravci Zadra pripravljali na odhod, je skupina navijačev začela vzvikati razne žaljivke.

— Na hokejski tekmi med Kompasom Olimpijo in Partizanom, 5. novembra, so delavci organov za notranje zadeve odstranili iz dvorane štiri navijače, ki so med tekmo skandirali žaljivke.

— Do hujših kršitev je prišlo tudi 11. (hokejska tekma med Kompasom Olimpijo in Crveno zvezdo), 14. (Kompas Olimpija : Partizan) in 21. decembra lani (košarkarska tekma med Smeltom Olimpijo in Cibono). Na zadnji tekmi je prišlo celo do takih hudih kršitev, da so morali miličniki intervenirati s fizično silo in gumijevkami!

• Mladinca iz Kobarida se (9. novembra lani) med plesom v diskoteki v Bovcu nista hotela odmakniti od vrat, ko je zapuščal diskoteko delavec iz

druge republike. Med njimi je prišlo do prepira in prerivanja, tako da je delavec oba mladince napadel in se umaknil nazaj v disko. Zaradi tega sta oba Kobaridčana ozmerjala sezonskega delavca, ki pa jima ni ostal dolžan; hkrati jima je zagrozil, da ju bo ubil z nožem. Pred diskoteko je bilo tedaj še sedem mladincev, ki so pomagali pri zmerjanju.

• V Sežani je šlo za pisanje sovražnih napisov z nacionalistično vsebino v osnovni šoli Srečko Kosovel. Avtorji gesel so bili trinajstletni in štirinajstletni učenci.

• Vse več je pojavov skrutitve spomenikov NOB, prevračali so kipe narodnih herojev, po katerih nosijo šole svoja imena. Pojavlja se vandalizem, ko se otroci organizirajo in ponoči razbijajo spomenike na pokopališčih, samo zato, da razbijajo. Pred takšno objestnostjo niso varne niti zastave, saj podatki kažejo, da je bilo med prazniki in po njih oskrujenih veliko zastav.

(Se en podatek:) Več kot 120.000 delavcev iz drugih republik združuje delo v Sloveniji. Z družinami vred gre za več kot 300.000 ljudi.

DELO, Sobotna priloga, Ljubljana, 25. jan. 86/22.

IDRIJSKA AFERA

11. februarja so bo začelo sojenje obtoženim, ki so sodelovali pri znanem idrijskem pretepu, katerega so jugoslovanski skrajneži razpihnili v nacionalistični izgred. Obtoženih je devet Bosancev in enajst idrijskih fantov.

Za ta proces vlada v Jugoslaviji izredno zanimanje, saj se je priglasilo kar petdeset(!) časnikarjev iz cele države. Po ljubljanski televiziji smo lahko slišali, kako je predsednik SZDL iz Idrije ostro protestiral na republiški konferenci v Ljubljani in dejal, da „so določeni krogi izrabili navaden pretep, ki jih je vsak dan v državi na stotine, za gonjo proti Slovincem“. Prisotnost tako velikega števila časnikarjev kaže, da je ves proces zrežiran s strani jugoslovanskega Juga.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 6. feb. 86/2.

ZAVIST NA RAČUN SLOVENCEV

Že od lanske pomladi se v najrazličnejših srbskih, makedonskih, bosan-

skih in drugih časnikih pojavljajo alarmantne vesti, za koliko da imamo v Sloveniji višje plače kot npr. v Makedoniji; da skratka živimo na njihov račun.

Grofom so slovenski tlačani v fevdalni dobi dajali desetino; Bosancem, Turkom, Albancem, Srbom, Makedoncem in drugim stricem na Balkanu pa v socialistični dobi dajemo devetdesetino.

V prvih šestih mesecih 1985 je bil dohodek v gospodarstvu na zaposlenega v Sloveniji 140% (če je jugoslovansko poprečje 100%), v Makedoniji, kjer je bil najnižji, pa 59%. Torej je en Slovenec naredil za skoraj tri Makedonce. Pri tem je bila čista plača slovenskega delavca (v razmerju do 100% jugoslovanskega poprečja) 131%, čista plača Makedonca pa 75%. Odkod je prišla Makedončeva plača do 75% jugoslovanskega poprečja, ko pa je ustvaril le 55% dohodka? In kako da je bila slovenska plača 131% pri ustvarjenih 140% jugoslovanskega poprečja?

Letos naj bi Slovenci imeli v odstotkih nižje plače kot lani, v Makedoniji npr. pa višje. V bratskem sožitju morajo biti ali vsi bogati ali vsi berači. Slovenija s svojima dvema milijonoma ljudi pač ne more narediti toliko, da bi bilo ostalih 21 milijonov Jugoslovancev dovolj bogatih, torej naj bo še Slovenija revna, kot se med brati spodobi.

Toda ta Slovenija dela tako in toliko, da bi, če bi ne bila „prilepljena“ na Balkan, že zdavnaj šla v korak s Švico, Avstrijo in drugimi srednjeevropskimi deželami. Jasno je, da se Slovenci tega vedno bolj zavedajo in so vedno manj pripravljeni, da bi ostali Jugoslovani živeli na njih račun.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 6. feb. 86/2.

ZGODOVINA TERJA ODGOVOR

Ali so sadovi revolucije, ki sedaj gnijejo v gospodarski, politični in moralni stagnaciji, res bili vredni, da je prek 60.000 Slovencev moralo zanje plačati s svojim življenjem?

Zgodovina bo terjala in že terja odgovor.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 6. feb. 86/2.

pisali ste nam

RAZUMEVANJE VERNIH ZA SAMOUPRAVNO DRUŽBO

Na vprašanje „Kaj mislite s tem, ko večkrat poudarjate enakopravno sožitje vernih in nevernih?“ je ljubljanski nadškof v intervjuju za DELO odgovoril: „Imam vtis, da je to sožitje vse boljše, da imajo verni za našo realnost vedno več razumevanja...“

Izraz „imeti vedno več razumevanja“ ima lahko dva pomena: biti vedno bolj sposoben dojeti vsebino „naše realnosti“ ali pa kazati vedno bolj naklonjen odnos do „naše realnosti“. Ker v gornji smiselni zvezi ne prihaja v poštev prvi pomen, je treba izraz vzeti v drugem pomenu. Za takšen pomen jaz nimam prav nobenega razumevanja, saj bi bilo dosti žalostno, ko bi kristjani v matični Sloveniji sprejemali vsiljeni enopartijski sistem z vedno večjo naklonjenostjo.

N. N.

IZREZKI IZ TUJEGA TISKA V „NAŠI LUČI“

Po večletnem branju izrezkov iz nemških časopisov v NAŠI LUČI ne morem verjeti, da so njihova poročila nesebična. Le spomnite se, kako so ravnali Nemci s Slovenci skozi stoletja! Moje vprašanje je: zakaj so izrezki samo iz nemških časopisov?

A. J., Ossen, Francija

ODGOVOR: Seveda bi NAŠA LUČ objavljala izrezke iz italijanskih, francoskih, avstrijskih, švicarskih, angleških, švedskih in drugih časopisov, ko bi jih dobila. Tako je pač obsojena na slovenske in nemške. Vendar vam lahko mirne vesti rečem, da so vesti iz teh nemških časopisov nepristranske, saj jih večinoma pišejo nemški novinarji, ki živijo v Jugoslaviji. (Od tam bi jih brž izgnali, ko bi pisali neresnico!) Po-

leg tega pa jemljemo ta poročila samo iz listov, ki uživajo splošni ugled.

SLOVENSKI POGREB NA ŠVEDSKEM

Pri pogrebu naše rojakinje so bile prisotne samo štiri slovenske družine. Te so napisale na listek „V slovo N. od družine“ in ga pritrdile na šopek nageljčkov. Ker nastavljenec pogrebnega zavoda ni znal brati slovensko, je ta slovenski šopek potisnil v stran, prebral pa samo švedske napise.

Stopil sem v švedsko cerkev. Tesnoba mi je stisnila srce. Vdovec je bil silno žalosten, otroci pa — cela vrsta jih je bila — so stali tam brez solze, kakor da so na kakšni predstavi, eden je celo žvečil žvečilni gumi. Švedski sistem jih je bil oblikoval po svoje.

Znova me je presunilo, ko je prišel duhovnik — ženska. Obred je kaj brž opravila.

Pokojno so pokrile sive kepe švedske prsti, čeprav si je kot zadnje želela, da bi umrla v Sloveniji in bila tam pokopana. Tisti, ki smo vedeli za to njeno željo, se nismo mogli ubraniti solz. Zakaj ji otroci niso izpolnili te zadnje želje, ne vem.

Poizvedoval sem, zakaj ni rajne pokopal katoliški duhovnik. Zvedel sem tole: Ko so pred leti hotele dati nekatere slovenske družine otro-

ke k prvemu obhajilu, so jim angleški katoliški duhovniki to ubranili, češ da morajo otroci znati švedski katekizem. Tega niso znali. Stari so bili že 17, 18 let. Kasneje so prestopili k protestantom.

Hvala Bogu, danes imamo tu dva požrtvovalna slovenska duhovnika.

F. U., Emmaboda, Švedska

HVALA ZA „NAŠO LUČ“!

Iskreno se vam zahvaljujem za NAŠO LUČ! Hvaležne smo vam vse slovenske sestre, saj tako dobro dé vsaka naša pisana beseda. Pa tudi zvemo vsaj nekaj novic iz Slovenije.

S. Illuminata Reven,
San Lorenzo, St. Fe, Argentina

Prisrčno se zahvaljujemo za NAŠO LUČ, ki jo imamo tako rade!

Soeurs Auxiliatrices, Pariz

Iskrena hvala za celoletno brezplačno pošiljanje vaše prekrasne revije! Vsaka številka ima toliko lepega in koristnega branja. Slika sv. Cirila in Metoda bom dala v okvir in bo visela v moji klavirski sobi, kjer se vrstijo učenci in učenke ves dan.

S. Ksaverija Pirc, Bangkok,
Thailand

Slovenski uršulinki s. Frančiška Novak (v belem) in s. Ksaverija Pirc skupaj z nekaj učenkami v zavodu Regina mundi v Banghoku.

oglasi

• **Dragi rojaki!** Za Vašo **SELITEV** v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. **HORŽEN**, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• **PREVAJANJE V MÜNCHNU** — Dipl. filolog **JOSEPH ARECH** Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. 0 89 / 32 68 13.

• **RAČUNALNIKI:** Commodore 64 DM 598,—; Sinclair 48K DM 420,—. Velika izbira **RADIOAPARATOV** in **AUTORADIEV**. Razni stroji in orodje. Zahtevajte prospekt. — Jode Billigmarkt, Marsstraße 15, D-8000 München 2.

• **PRODAM** dvostanovanjsko hišo, primerno za vsako obrt, z veliko parcelo. Naprodaj tudi enostanovanjska hiša z velikim vinogradom. — Tel. Nemčija 02 31 / 80 67 71.

• **PRODAM** zelo lepo hišo v bližini Laškega, 500 m od avtobusne postaje,

grajena med leti 1978—1982 na zemljišču 800 m², s centralno kurjavo, izolirana z demit fasado. Prostorji v hiši so lepo razporejeni: 6 sob, 2 stranišča, kopalnica, garaža, klet in pralnica. — Nadaljnje informacije: Alojz Gračner, Gröbenzeller Str. 20, 8039 Puchheim, ZR Nemčija, tel.: 0 89 / 80 86 81.

• Na **PRODAJ** takoj vseljiva novejša hiša v Celju, 4 km iz centra, v bližini avtobusne postaje, na zelo mirni točki, s centralno kurjavo in telefonom. — Nadaljnje informacije tel.: 0 89 / 80 86 81.

• V Mariboru — Tezno, Ukrajinska 34, **PRODAM** vilo s 6 sobami in kuhinjo ter kletnim stanovanjem (1 soba in kuhinja), garažo in prizidkom ter 6-metrsko teraso. Električna in kopalnica urejeni, vse pripravljeno za centralno. Lep vrt, zasajen s cipresami, ima novo betonsko ograjo; 10 minut do avtobusa. — Informacije: Švedska, tel. 04 18 / 11 9 05.

• Zdravilni vodi **RADENSKA** in **ROGAŠKA** lahko dobite tudi v Stuttgartu v slovenski trgovini Janeza Drobnitscha na Olgastraße 72 a.

• V Ljubljani **PRODAM** takoj vseljivo

vrstno hišo (200 m²). Hiša ima dva kompletna stanovanja, lep vrt s sadjem, garažo, centralno ogrevanje in telefon. — Informacije: tel. 061 55 / 61 9 84 Griesheim, ZRN.

• V okolici Ljutomera **PRODAM** vinograd s hišo in kletjo. — Pojasnila dobite po telefonu 069 / 78 21 53 — Jože Štöttl.

• V središču Šmarjete, 2 km od Šmarjeških Toplic, **PRODAM** stanovanjsko etažo (200 m²) primerno za obrt, turizem ali manjša stanovanja. — Informacije: tel. 061 / 34 34 34 ali Vida Vengust, Ulica Pohorskega bataljona 8, 61000 Ljubljana.

• **NAPRODAJ** takoj vseljiva stilno grajena in opremljena hiša z zemljiščem na grajskem hribu v Ljubljani. — Informacije po tel. 061 / 31 36 67 — Dorini.

• Nujno **IŠČEM** izučene ali priučene delavce za ekspresno čevljarstvo obrt za popraviljanje čevljev. Nudim dobro plačo in po želji tudi stanovanje. Možnost prevzema delavnice. Pogoji: zanesljivost in prijaznost do strank. — Firma Schuh-Service, D-8000 München 81, Arabellastraße 5, tel. 089 / 91 62 65.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismo v denarju ali v mednarodnih poštah kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

za en smehljajček

„Tu ne ostane nobeno oko suho,“ pravi gost v zdravilišču za kurja očesa, ko stopa v vodo.

o

Oče sinu: „Katere mišice bi začele delovati, ko bi se jaz boksal?“
„Moje smejalne.“

o

Oče hoče sina natepsti, pa se vmes postavi mati: „Pusti ga! To pot ga samo okregaj! Natepi ga, če bo drugič spet to naredil!“

„Kaj pa če ne bo?“

o

Dojenček v zibki kriči in kriči. Končno se ga usmili njegova štiri-najstletna sestra in mu začne peti.

Po kakšni uri ji reče šestletni bratec: „Veš kaj, vseeno mi je ljubše, če ga pustiš kričati.“

o

Žena podari možu za god uro, ki je za vodo neprepustna.

„Kako je lepa!“ se čudi mož. „In za vodo neprepustna!“

„Ja, lahko jo boš pustil na roki tudi, ko boš pomival posodo.“

o

V nedeljo ob desetih dopoldne pokliče mati Petra: „Še vedno si v postelji? Naj te bo sram!“

„Tako prijetno je. Pusti me, naj me bo še tri minute sram!“

o

Mati je iz kuhinje že dvakrat poklicala hčerko, ki je v sobi, pa se ji ni odzvala.

Potem gre v sobo in jo vpraša: „Ali me res nisi slišala?“

„Sem, a šele tretjič.“

o

Sinko pride ves umazan domov.

„Ti mali pujs,“ ga okrega oče.

„Ali sploh veš, kaj je to mali pujs?“

„Seveda, sin velikega pujsa.“

o

Boštjanček gleda na televiziji napeto kriminalko.

Oče: „Vedno gledaš te surove kriminalke! Pridi rajši, ti bom povedal pravljico, kako sta Janko in Metka v peči zažgala čarovnico!“

o

„Zakaj jokaš, Blažek?“

„Včeraj me je oče tako natepel, da so se mi hlače raztrgale. Danes pa mama zaradi raztrganih hlač.“

o

Mati Jurčku: „Le kaj bi tvoj učitelj rekel, ko bi te videl tako neoličkanega?“

„Rekel bi: ‚Prosim, bodi olikan, saj nisi domá!‘“

o

ZARADI PLOSKANJA NI SLIŠATI GLASU LJUDSTVA.

Mala Petra:

„Teta, tvoja kava je pa res dobra!“

„Ja, stric jo je prinesel iz Brazilije.“

„Zanimivo, pa je še vedno vroča.“

o

„Moj stric je župnik in vsi mu pravijo ‚prečastiti‘.“

„Moj pa škof in vsi mu pravijo ‚prevzvišeni‘!“

„Moj je pa tako debel, da mu vsi ljudje, ko ga vidijo, pravijo ‚moj Bog‘!“

o

„Ali je babica že preskusila zmrzovalno skrinjo?“

„Že.“

„In kaj je rekla?“

„Nič. Še vedno sedi v njej.“

o

Mestni otrok gre na deželi skozi hlev. Ko vidi prežvekujoče krave, vpraša kmeta: „Le kje dobite tako velike žvečilne gumiže?“

Samoupravljalci obračajo, oni pa obrnejo.

**VOJNI ZLOČINI NE BODO NIKOLI ZASTARALI.
KAJ PA POVOJNI?**

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 3 56).

P. Anfrej Kroje, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Rennweg 40, 6020 Innsbruck.

Štefan Ferencak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1000 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdähler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Dr. Branko Rozman, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:

09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

Stanislav Cikanek, Thottsgatan 9 B, 21148 Malmö. (Tel. 040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).